

Program rozvoja obce Lada na roky 2015 – 2022

Názov:	Program rozvoja obce Lada na roky 2015 – 2022
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj, obec Lada
Územný plán obce/VÚC schválený:	<i>áno</i>
Dátum schválenia PR:	<i>09.12.2015</i>
Dátum platnosti:	<i>09.12.2015 do 31.12.2022</i>
Verzia¹	<i>1.0</i>
Publikovaný verejne:	<i>14.12.2015</i>

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Obsah

Obsah

Obsah.....	3
Úvod	7
Vyhodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce	12
1. Analytická časť.....	14
1.1 Analýza vnútorného prostredia.....	14
1.1.1 Základná charakteristika.....	14
1.1.2 Demografia	16
1.1.3 Bývanie, bezpečnosť.....	19
1.1.3 Environmentálna oblasť	20
1.1.4 Ekonomická oblasť.....	23
1.1.5 Sociálna oblasť.....	29
1.2 Analýza vonkajšieho prostredia	34
1.2.1 STEEP analýza	34
1.2.2 Analýza konkurencie.....	37
1.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia	37
1.3.1 SWOT analýza.....	37
2. Strategická časť	47
2.1 Vízia územia.....	47
2.2 Strategické ciele	48
2.2.1 Hierarchia cieľov.....	48
2.2.2 Súlad cieľov PRO s cieľmi národnej stratégie	52
3 Programová časť.....	55
3.1 Opatrenia a aktivity, Merateľné ukazovatele.....	55
4 Realizačná časť	66

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRM	66
4.2 Komunikačná stratégia	66
4.3 Systém monitorovania a hodnotenia	66
4.4 Akčný plán	66
5 Finančná časť	68
5.1 Indikatívny finančný plán a model viaczdrojového financovania.....	68
Záver	69
Prílohy.....	71
Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov spracovania PRO.....	71
Príloha č. 2 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov, informačných zdrojov použitých v PRO	71
Príloha č. 3 Zoznam skratiek použitých v PRO.....	72
Príloha č. 4 Akčný plán	73
Príloha č. 5 Dotazník a vyhodnotenie	73

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Výmera územia, využitie pôdy	14
Tabuľka 2 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.	16
Tabuľka 3 Vekové skupiny obyvateľstva obce Lada	16
Tabuľka 4 Hustota obyvateľstva	17
Tabuľka 5 Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva	17
Tabuľka 6 Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania	19
Tabuľka 7 Byty podľa typu budovy, obývanosti a obdobia výstavby	19
Tabuľka 8 Bytová výstavba v obci – počet rodinných domov a bytových jednotiek.....	19
Tabuľka 9 Sociálno-priestorová organizácia obce	20
Tabuľka 10 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem	24
Tabuľka 11 Právnické osoby	24
Tabuľka 12 Prehľad mimovládnych organizácií v obci	25
Tabuľka 13 Prehľad podnikateľských subjektov v obci	25
Tabuľka 14 Počet uchádzačov o zamestnanie s trvalým pobytom v obci Lada.....	26
Tabuľka 15 Evidovaní uchádzači o zamestnanie	27
Tabuľka 16 Základná škola 1.-4.ročník	30
Tabuľka 17 Materská škola.....	30
Tabuľka 18 Zariadenia sociálnych služieb nachádzajúce sa v okrese Prešov	31
Tabuľka 19 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov	32
Tabuľka 20 Počet vyplácaných dôchodkov v obci Lada.....	33
Tabuľka 21 Hierarchia strategických cieľov.....	48
Tabuľka 22 Tabuľka opatrení, projektov a aktivít, merateľných ukazovateľov podľa oblastí	55

Zoznam grafov

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov	16
Graf 2 Pohyb obyvateľstva	18
Graf 3 Vývoj počtu FO - podnikateľov	24

Graf 4 Vývoj počtu Právnický osob.....	25
Graf 5 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie, dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie	27
Graf 6 Vývoj poberateľov dávok a príspevkov	33
Graf 7 Vývoj poberateľov dôchodkov.....	34

Úvod

Nový Program rozvoja obce Lada (PRO Lada 2015 - 2022), spolu s územným plánom obce, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiacich v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami, investičnými projektmi a inými konkrétnymi aktivitami a spolu s návrhom na zdrojové krytie ich zabezpečenia.

PR obce Lada 2015 - 2022 je vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.

Pre potreby spracovania *Programu rozvoja obce Lada na roky 2015 - 2022* boli analyzované už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty na:

- **Regionálnej a lokálnej úrovni** (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lada z r. 2008, PHSR Prešovského samosprávneho kraja na roky 2008 - 2015, Územný plán obce Lada, Program odpadového hospodárstva obce Lada na roky 2011 - 2015),
- **národnej** (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010, Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2010),
- **medzinárodnej** - cezhraničné a európske strategické dokumenty (Stratégia Európa 2020, Spoločný strategický rámec EK, Materiály Európskej komisie k programovému obdobiu 2014 – 2020 a politiky súdržnosti).

Formulár č. Ú 1 Zámer spracovania PR

Zámer spracovania PR Lada	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Lada na roky 2015 – 2022 (ďalej len „PR“)
Forma spracovania	PR obce Lada na roky 2015 – 2022 spracuje riadiaci tím, ktorého súčasťou je externý odborník, v spolupráci s členmi pracovných skupín.
Riadenie procesu spracovania	Vedenie samosprávy iniciovalo spracovanie PR v zmysle nového zákona č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Zostavilo riadiaci tím. Riadiaci tím stanovil spôsob spracovania dokumentu.
Obdobie spracovania	viď tabuľka č. Ú 2 Harmonogram spracovania PR
Financovanie spracovania	Náklady na financovanie boli hrazené z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012.

Formulár č. Ú 2 - Harmonogram spracovania PR

Harmonogram spracovania PR obce Lada na roky 2015 - 2022												
Termín r. 2015	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012.

Spracovaním PR obce Lada 2015 - 2022 získala obec základný strednodobý rozvojový dokument, ktorý bude:

- cielene a koncepčne usmerňovať a podporovať celkový sociálno – ekonomický rozvoj obce,
- jasne stanovovať priority a ciele za účelom realizácie strednodobého trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych a nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zohľadňovať aktuálne trendy a akceptovať požiadavky európskych štruktúr a iniciatív, ako aj aktuálnu ekonomicko – sociálnu situáciu v Slovenskej republike, Prešovskom kraji, ale i v jeho okrese.

Formulár č. Ú 3 – Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PR Lada

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule	X		
Listy (priama pošta)	X		
Plagáty	X		
Výstavy a expozície na verejných miestach	XX	XX	X
Internetové stránky	XX		
Využitie existujúcich médií			
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	XX	X	
Stretnutia	XX		
Vystúpenia v obecnom rozhlase	XXX		
Informačné služby			
Návštevy lokalít (podobných obcí)	XX	XX	
Informačná kancelária s vyškolenými pracovníkmi	XX	X	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	XX	XX	X
Ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť)	X	XXX	
Verejné stretnutia	XX	XXX	X
Návšteva v dotknutom území	X	X	X
Využitie miestnych ľudí na	X	XXX	XX

získavanie názorov			
Brainstormingové stretnutia s verejnosťou	X	XX	XXX
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť	X	XX	
Poradné skupiny			
Pracovné skupiny	X	X	XXX
Riešenie problémov a metódy dosiahnutia konsenzu			
Využitie nezávislého moderátora/facilitátora	XXX	XXX	XX
Brainstorming	X	XX	XXX
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	XX	X	XXX
Rokovanie za prítomnosti moderátora/facilitátora	X	XX	XXX

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012.

Analytická časť *Programu rozvoja obce Lada na roky 2015 - 2022* sa venuje analýze územia. Opisuje obec s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú sociálny a ekonomický rozvoj obce. Jej súčasťou je spracovanie súhrnnej analýzy rozvojového potenciálu obce, vyhodnotenie jej silných a slabých stránok a taktiež príležitostí a ohrození, s cieľom získania súhrnného pohľadu na reálnu situáciu obce a možnosti jej rozvoja.

Strategická časť vymedzuje oblasti možného rozvoja územia a jeho víziu. Je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný prípadne rozvojový charakter. Stabilizačné ciele, a s tým súvisiace opatrenia, sú zamerané na riešenie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k prehľbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na možnosti aktivácie potenciálu obce a na podporu jej dlhodobého rozvoja.

Programová / plánovacia časť sa zaoberá riešením potrieb územia a plánovaním realizácie jednotlivých aktivít. Spracúva zoznam opatrení a aktivít určených na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ako aj časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a aktivít.

Realizačnú časť programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce tvorí podrobný opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektami pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu rozvoja obce Lada 2015 – 2022*.

Finančná časť hovorí o finančnom zabezpečení t.j. o zdrojoch financovania, ktoré je potrebné pre zabezpečenie realizácie jednotlivých aktivít a ich rozdelenie medzi finančné zdroje vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ.

Základným cieľom takto spracovaného *Programu rozvoja obce Lada na roky 2015 – 2022* ako kľúčového strategického a rozvojového dokumentu v strednodobom horizonte je analýza

hospodárskych a sociálnych daností a potrieb obce a definovanie príslušných cieľov a opatrení, ktoré napomôžu rozvoju obce s ohľadom na potreby občanov obce.

Na príprave Programu rozvoja spolupracovali: Občania obce Lada, členovia obecného zastupiteľstva a externí pracovníci na základe dohody s obecným úradom, ktorým sa chceme aj touto cestou poďakovať za spoluprácu na príprave tohto dokumentu.

Vyhodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

V predchádzajúcom strategickom dokumente obce bolo nadefinovaných 5 špecifických cieľov a 18 opatrení. Nasledujúci popis určuje zrealizované aktivity, aktivity, ktoré na základe skutkového stavu a snahy riešiť, nie je možné zrealizovať a aktivity, ktoré doposiaľ neboli zrealizované z rôznych dôvodov, ale obec plánuje ich naplnenie v ďalšom období.

Špecifický cieľ: Životné prostredie

Opatrenie: Riešenie čiernych skládok v obci

Aktivity: všetky boli zrealizované (Osveta, Podpora separovaného zberu odpadu, Prieskum obsahu čiernych skládok, Likvidácia existujúcich čiernych skládok, Sezónne umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov, Zriadenie zberného dvora biologického odpadu)

Opatrenie: Zníženie množstva Vypúšťanej splaškovej vody do podzemných vôd

Aktivity: zrealizovaná bola Osveta, naopak naďalej sa plánuje Dobudovanie kanalizácie.

Špecifický cieľ: Infraštruktúra

Opatrenie: Obchody, obchodné strediská

Aktivity: zrealizované - Udržať existujúce obchodné stredisko v obci.

Opatrenie: Kanalizácia

Aktivity: zostáva v pláne Dobudovanie kanalizácie obce

Opatrenie: Bezpečnosť detí na ulici, dopravné nehody

Aktivity:

Osadenie retardérov na hlavnú cestu a Výstavba kruhového objazdu – nie je možné naplniť plánované aktivity.

Zrealizované aktivity: Spolupráca dobrovoľníkov, resp. učiteľov pri príchode a odchode detí zo školy, Osadenie varovných tabúl pre vodičov.

Opatrenie: Údržba, rekonštrukcia a výstavba chodníkov a miestnych kom.

Aktivity:

Rekonštrukcia existujúcich chodníkov a komunikácií zostáva v pláne na ďalšie programové obdobie.

Dostavba nového chodníka pozdĺž hlavnej cesty – sú 2 zrekonštruované a 1 nový a ešte 1 je potrebné dostavať.

Špecifický cieľ: Školstvo, sociálna infraštruktúra

Opatrenie: Kvalita vyučovania v školských zariadeniach

Aktivity:

Zapájanie školy do medzinárodných projektov a Družba obce so zahraničnou školou neboli zrealizované.

Zlepšenie materiálo-technických podmienok bolo uskutočnené.

Opatrenie: Individuálne služby pre opatrovatel'stvo detí a dôchodcov

Aktivita:

Podpora zriadenia klubu dôchodcov -podpora bola, ale nezriadilo sa.

Zriadenie centra mamičiek s malými deťmi a Sociálny program pre starších (kultúrne aktivity, rozvoz jedál, apod.) zostáva v platnosti na realizáciu ďalšom období.

Opatrenie: Zlepšenie mimoškols. využitia a rozšir. škol. zariadení

Aktivita:

Vytvorenie klubu mládeže pri ZŠ – je fungujúci ŠKD pre roč. 1-4

Podpora mimoškolských aktivít je zrealizovaná.

Špecifický cieľ: Voľný čas, kultúra, šport, cestovný ruch

Opatrenie: Vytvorenie športovo-regenerač.-relax. zóny v území

Aktivita: Vybudovanie, resp. sprístupnenie telocvične pre verejnosť zostáva v platnosti na ďalšie obdobie.

Vytvorenie oddychovej zóny v obci bolo zrealizované.

Opatrenie: Vybudovanie cyklist. trás, turist.-náuč. chodníka

Aktivita: Vybudovanie cyklotrasy smerom na Kapušany je naplánované na ďalšie obdobie.

Opatrenie: Rozšírenie každoroč. kultúrnych a šport. podujatí

Aktivita boli zrealizované (Organizácia športových dní v obci, Organizácia nových kultúrnych podujatí v obci).

Opatrenie: Fungovanie a podpora klubovní pre mládež

Aktivita Vytipovanie záujemcov o klub mládeže z radov mládeže, Vytipovanie animátorov/lídrov boli zrealizované. Doteraz však nebola zrealizovaná aktivita Zriadenie klubovne pre mládež.

Opatrenie: Zlepšenie marketingovej podpory rozvoja cest. ruchu

Aktivita Zriadenie vlastnej internetovej stránky bola zrealizovaná.

Špecifický cieľ: Samospráva a image obce

Opatrenie: Zavedenie občasníka (informačné noviny o dianí)

Aktivita Vytvorenie a pravidelná aktualizácia vlastnej internetovej stránky bola zrealizovaná.

Zavedenie tlačeneho občasníka nebolo zrealizované, ani nie v pláne na najbližšie obdobie.

Opatrenie: Zriadenie informačnej kancelárie v obci – informovanosť o dianí v obci

Aktivita neboli definované ani sa s nimi nepočíta v ďalšom období.

Opatrenie: Zapájanie mládeže do diania v obci

Aktivita Vytvorenie klubu mládeže zostala nezrealizovaná.

Opatrenie: Aktívnejšia komunikácia poslancov s obyvateľmi

Aktivita Zavedenie tlačeneho občasníka sa viac nebude realizovať.

1. Analytická časť

Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie.

1.1 Analýza vnútorného prostredia

1.1.1 Základná charakteristika

Web stránka: www.obeclada.sk

1.1.1.1 Poloha

Obec Lada leží na rozhraní Košickej kotliny, Šarišskej vrchoviny a Nízkych Beskýd v doline Ladziny, juhozápadne od potoka Ladzianka v nadmorskej výške od 267 do 305 m.

Obec vznikla na mieste slovanskej osady existujúcej už pravdepodobne pred 9. storočím. Príchod Slovanov na dnešné územie Slovenska je spojené so sťahovaním národov, ktoré začalo na konci 4. storočia – v roku 375, do našej oblasti prišli v priebehu 6. – 8. storočia. Svoje opevnenia si stavali na vyvýšených miestach, aby boli chránení pred nepriateľmi, ktorých mohli takto včas spozorovať. Postupom času svoje obydli presúvali k brehom riek Torysa, Topľa, Sekčov a iné.

Názov obce je odvodený od pohanskej slovanskej bohyně Lady, ktorá bola bohyňou mladosti, krásy a takisto symbol jari.

Archeologický výskum v rokoch 1992 – 1994 potvrdil, že Lada vznikla v období pred 9. storočím a postupné preľudnenie usadlosti prinútilo obyvateľov odísť a založiť si v blízkosti nové osady.

Katastrálne územie obce susedí s katastrami obcí: Kapušany, Trnkov, Šarišská Poruba, Nemcovce. Od okresného a krajského obce Prešov je obec vzdialená 13 kilometrov.

1.1.1.2 Rozloha

Tabuľka 1 Výmera územia, využitie pôdy

	r. 2014
Celková výmera územia obce - obce (v m ²)	3 063 965
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	2 549 900
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	826 838
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica (v m ²)	0
Poľnohospodárska pôda - vinica (v m ²)	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	137 431
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad (v m ²)	6 082
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m ²)	1 579 549
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	514 065
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m ²)	0
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m ²)	167 605

Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m2)	320 462
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m2)	25 998

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Prevažnú časť obce tvorí poľnohospodárska pôda a to najmä trvalé trávne porasty a orná pôda. Naopak obec nemá lesy.

1.1.1.3 História

Obec vznikla na mieste slovanskej osady existujúcej už pravdepodobne pred 9. storočím. Prvé písomné údaje o obci sú až v roku 1410. V stredoveku patrila Kapušanskému hradnému panstvu, neskôr Kapyovcom a Gillányiovcom. V roku 1427 mala 21 port, 1787 – 31 domov a 230 obyvateľov, v roku 1829 – 41 domov a 322 obyvateľov. Obyvatelia boli roľníci, chovali dobytok a obchodovali s koňmi a slaninou. Neskôr obec patrila do Šarišskej župy, potom okresu Prešov – kraj Prešov do roku 1960, potom do okresu Prešov – kraj Východoslovenský a od roku 1996 do okresu Prešov – Prešovský kraj. V obci nie sú evidované nehnuteľné kultúrne pamiatky, ani pamiatky významnej kultúrnej hodnoty. Istú výtvarnú a kultúrno-estetickú hodnotu má drevná zvonica a s ňou susediaca skupina rodinných domov. Dominantným objektom je novostavba rímsko - katolíckeho kostola.

Na západnom okraji obce sa nachádza archeologická lokalita –slovanská osada z obdobia ranného stredoveku a na terase Trnkovského potoka sú doložené archeologické pamiatky z mladšej doby kamennej.

Ako väčšina obcí, ani obec Lada donedávna nemala svoj vlastný erb, ten bol schválený heraldickou komisiou až v roku 2002. Erb obce Lada tvorí v modrom poli štítu strieborná postava pohanskej bohyně Lady so zlatým (žltým) opaskom, vencom na hlave a ratolesťou v ľavej ruke. Po jej oboch stranách sa nachádza po jednom zlatom (žltom) klase. Štít erbu je v neskorogotickom štýle.

Súčasný erb obce Lada

1.1.2 Demografia

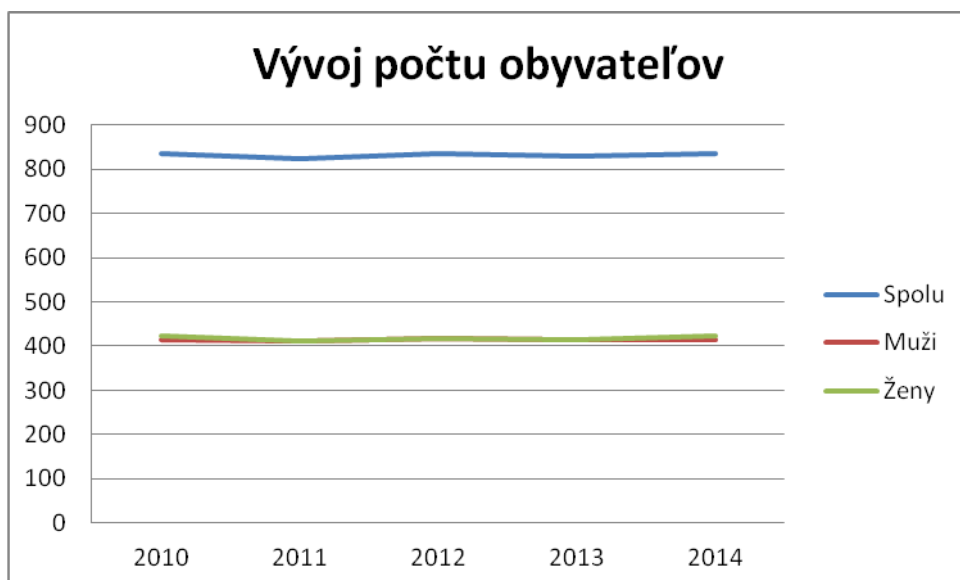
Stav obyvateľstva v obci Lada sa pohybuje už 5 rokov na približne rovnakej úrovni 830 obyvateľov, pričom za posledný rok bolo viac žien ako mužov.

Tabuľka 2 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	836	824	834	829	835
Muži	413	412	418	415	413
Ženy	423	412	416	414	422

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie

Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva, najväčšiu časť tvoria obyvatelia vo veku 20 – 24 rokov, 30 – 35 rokov, pričom najmenej je obyvateľov od 80 rokov vyššie. V posledných dvoch rokoch je v obci občan nad 95 rokov.

Tabuľka 3 Vekové skupiny obyvateľstva obce Lada

	2010	2011	2012	2013	2014
4 roky alebo menej	45	42	41	36	32
Od 5 do 9 rokov	32	37	38	36	42
Od 10 do 14 rokov	52	52	51	44	38
Od 15 do 19 rokov	75	61	51	59	58
Od 20 do 24 rokov	70	72	79	81	83

Od 25 do 29 rokov	63	65	68	63	63
Od 30 do 34 rokov	67	69	72	63	62
Od 35 do 39 rokov	69	71	60	74	79
Od 40 do 44 rokov	74	57	66	63	57
Od 45 do 49 rokov	57	63	64	65	66
Od 50 do 54 rokov	41	42	47	48	54
Od 55 do 59 rokov	53	52	47	49	44
Od 60 do 64 rokov	37	44	42	38	44
Od 65 do 69 rokov	37	30	39	39	39
Od 70 do 74 rokov	27	30	31	34	36
Od 75 do 79 rokov	16	15	16	14	16
Od 80 do 84 rokov	13	14	13	11	10
Od 85 do 89 rokov	5	4	4	8	9
Od 90 do 94 rokov	3	4	5	3	2
Od 95 do 99 rokov	0	0	0	1	1

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Z hľadiska hustoty obyvateľstva za r. 2014 v Lade je až 1,5 krát vyššia hustota obyvateľstva ako je priemerná hustota obyvateľstva v okrese Prešov a až 3 x vyššia ako je priemer PSK.

Tabuľka 4 Hustota obyvateľstva

Ukazovatele hustoty obyvateľstva v r. 2014	Lada	okres Prešov	PSK
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	271,54	183,62	91,32
Rozloha (Štvorcový meter)	3063965	933954989	8973286121
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	832	171490	819446,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Z hľadisku stavu a pohybu obyvateľstva, za posledných 5 rokov došlo k poklesu pôrodnosti, potratov, ukončených tehotenstiev. Naopak úmrtnosť zostáva na rovnakej úrovni ba dokonca prehľad ukazuje na prirodzený úbytok obyvateľstva. Napriek tomu v r. 2014 bolo zaznamenané pozitívne migračné saldo a prírastok obyvateľstva. Pozitívom teda je útlm vysťahovalectva z obce a pozitívny trend prisťahovalectva do obce. Celkový prehľad je uvedený v tabuľke.

Tabuľka 5 Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

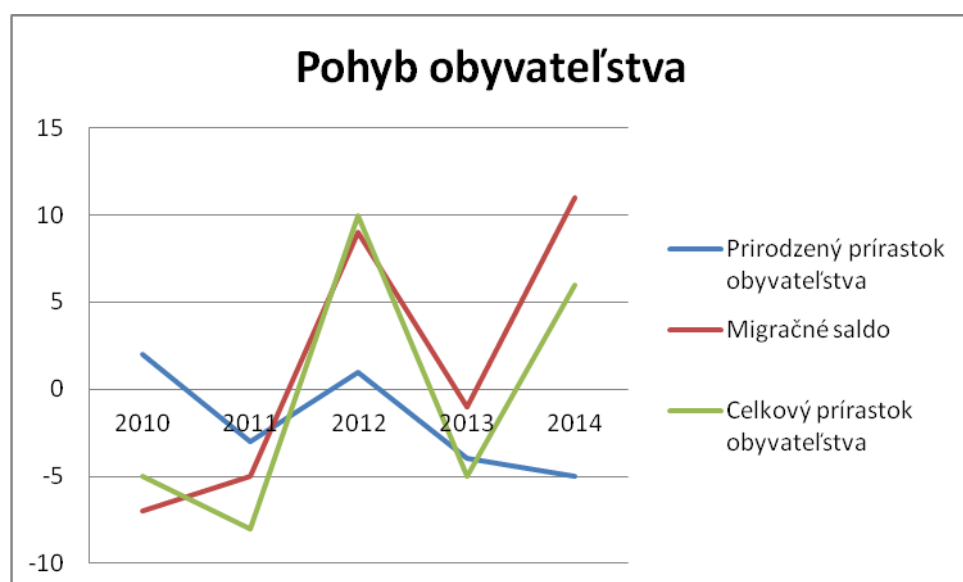
Ukazovateľ	2010	2011	2012	2013	2014
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 1.1. (Osoba)	841	832	824	834	829
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)	836	824	834	829	835
Narodení (Osoba)	12	6	5	6	4

Potrasy (Počet v jednotkách)	1	1	1	0	0
Ukončené tehotenstvá (Počet v jednotkách)	13	7	6	6	4
Zomretí (Osoba)	10	9	4	10	9
Sobáše (Počet v jednotkách)	2	4	3	4	4
Rozvody (Počet v jednotkách)	0	2	4	0	3
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	2	-3	1	-4	-5
Prisťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	8	10	18	6	20
Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	15	15	9	7	9
Migračné saldo (Osoba)	-7	-5	9	-1	11
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-5	-8	10	-5	6

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Graf 2 Pohyb obyvateľstva

Zdroj: vlastné spracovanie

SODB 2011

Podľa údajov posledného Sčítania obyvateľov, domácností a bytov (SODB) v roku 2011 bola štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity priaznivá, nakoľko 49% obyvateľov tvorili osoby ekonomicky aktívne, 2,5% osoby na rodičovskej dovolenke, 20% nepracujúci dôchodcovia. Závislých osôb (deti do 16 rokov, študenti stredných a vysokých škôl) bolo 25% a 3,5% tvorili ostatní závislí a nezistení obyvatelia. Z obyvateľstva v produktívnom veku bolo 67,4% ekonomicky aktívnych obyvateľov a z toho bolo 74,2% mužov a 60,2% žien. Z obyvateľstva v poproduktívnom veku boli 2% ekonomicky aktívnych. Z hľadiska národnosti, 94,4% tvorili občania slovenskej národnosti, 0,1% bola zistená národnosť česká a maďarská, 0,2% ukrajinská národnosť a v 5,1% nebola zistená národnosť. Čo sa týka vzdelanostnej štruktúry, najviac obyvateľov 23% má úplné stredné odborné (s maturitou), 21% učňovské (bez maturity), 15,5% bez školského vzdelania a 12,2 % základné vzdelanie. 8% obyvateľstva má vysokoškolské vzdelanie. Až 95 % obyvateľov uviedlo za materinský jazyk slovenský. V 1 prípade bol uvedený ukrajinský a 2 prípadoch český jazyk. Zvyšok bol nezistený.

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania je uvedená v tabuľke.

Tabuľka 6 Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	175	158	333	40,36
Gréckokatolícka cirkev	24	32	56	6,79
Pravoslávna cirkev	1	1	2	0,24
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	164	191	355	43,03
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0	1	0,12
Evanjelická cirkev metodistická	1	0	1	0,12
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	1	1	0,12
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	2	4	0,48
Bez vyznania	19	3	22	2,67
Iné	2	2	4	0,48
Nezistené	22	24	46	5,58
Spolu	411	414	825	100,00

Zdroj: <http://census2011.statistics.sk/>

Na bohoslužby obyvateľom obce slúžia dva kostoly, katolícky kostol bol postavený v rokoch 1994 – 1998 a evanjelický a.v. – začiatok stavby v roku 1968 a dokončený bol v roku 1992.

1.1.3 Bývanie, bezpečnosť

Najväčšia výstavba v obci prebiehala v rokoch 1991 – 2000, pričom od toho obdobia nastal pokles výstavby v obci. Prehľad je v tabuľke.

Tabuľka 7 Byty podľa typu budovy, obývanosti a obdobia výstavby

	1991 - 2000	2001 - 2005	2006 a neskôr
Byty v budovách s jedným bytom	19	9	3
Byty v budovách s dvoma bytmi	4	0	0
Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Tabuľka 8 Bytová výstavba v obci – počet rodinných domov a bytových jednotiek

Rodinné domy r. 2009	2
Rodinné domy r. 2010	2
Rodinné domy r. 2011	1
Rodinné domy r. 2012	1

Rodinné domy r. 2013	2
----------------------	---

Zdroj: OcÚ

Tabuľka 9 Sociálno-priestorová organizácia obce

Počet rodinných domov (spolu)	244
Trvalo obývané rodinné domy	228
Neobývané rodinné domy	16
Počet bytových domov bežného štandardu	1
Počet bytových jednotiek	6
Počet obyvateľov v bytoch	29

Zdroj: OcÚ

Bezpečnosť v obci je zabezpečená viacerými spôsobmi. Inštitúcia, ktorá zabezpečuje bezpečnosť a poriadok v obci je obvodné oddelenie Policajného zboru Kapušany, Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru, Obvodný úrad – odbor civilnej ochrany a krízového riadenia, Obecný úrad – informovanie verejnosti v čase krízy alebo katastrofy.

Vykonávajú sa pravidelne preventívne protipožiarne kontroly u fyzických osôb, ktoré vykonáva firma ATH PO s.r.o, Bardejovská 2031/61, Ľubotice. Obec má dohodu o vzájomnej spolupráci s obcou Kapušany, ktorá sa zaväzuje prostredníctvom Dobrovoľného hasičského zboru vykonávať služby pre obec Lada.

V rámci ochrany pred povodňami je vytvorený val okolo potoku Ladianka zo strany obce a toky sú vyčistené. Obec má vybudovaný vodovodný systém napojený na VVaK Prešov.

Katastrom obce preteká 5 potokov: Dlhý potok, Šarišský potok, Okružniansky potok, Maglovecký potok, Trnkovský potok a Ladianka. Tieto vodné toky sú upravené iba v intraviláne obce, ostatné úseky sú neupravené.

V časti obce je inštalovaný kamerový monitorovací systém, ktorý je potrebné rozšíriť na chýbajúce časti obce.

1.1.3 Environmentálna oblasť

1.1.3.1 Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je nový zákon o odpadoch, ktorý bude platiť od 1.1.2015. Zákon o odpadoch zavádza tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov a dovozcov za výrobok od jeho výroby až po jeho spracovanie ako odpadu. Znamená to, že výrobcovia budú zodpovedať za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa majú postarať novovytvorené Organizácie zodpovednosti výrobcov. Obec budú po uzavretí dohody s organizáciami povinné platiť len za vývoz zmiešaného komunálneho odpadu.

V obci je realizovaný separovnaný zber odpadu. Združenie obcí EKOTORYSA, ktorého súčasťou je aj obec Lada, zrealizovala v rámci Operačného programu Životné prostredie projekt s názvom „Zvýšenie intenzity separovaného zberu komunálneho odpadu v obciach združenia EKOTORYSA“. Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu EÚ, zo štátneho rozpočtu SR a zo zdrojov Združenia obcí EKOTORYSA. V rámci projektu prebehli aktivity na zakúpenie zariadení na úpravu zložiek komunálnych odpadov (dotriedňovacie zariadenia, lisy, drviče..) a zberných nádob, na rozšírenie počtu separovaných zložiek biologicky rozložiteľných odpadov, na zvyšovanie osvedy a propagácie v oblasti separovaného zberu. Každý rodinný dom obdržal tri plastové kontajnery v objeme 120 l na separáciu skla, papiera plastov. Ďalej sa v obci separuje bio odpad, pneumatiky, nebezpečný odpad, rastlinné oleje a tuky, baterky, žiarivky.

Pneumatiky sa zhromažďujú podľa pokynov Obecného úradu a zber sa vykonáva dvakrát do roka. Zber akumulátorových batérii, elektroodpadu a pneumatík je zabezpečený pomocou zvozovej techniky.

Je tu možnosť zberu nepotrebného textilu, oblečenia, obuvi a hračiek, ktorý nie je časovo obmedzený, využitím zbernej nádoby.

V obci je zabezpečovaný zber objemného odpadu a drobného stavebného odpadu a to prinášacím systémom zberu, kedy je v obci na dobu jedného týždňa pristavený veľkokapacitný kontajner /VKK/. Obec realizuje 6 vývozov 2 veľkokapacitných kontajnerov ročne.

Tak isto je zabezpečovaný zber a zvoz nebezpečných zložiek komunálneho odpadu /najmä elektroodpad/. Zber a zvoz pneumatík je zabezpečovaný 2x ročne. Na verejnom priestranstve obce je umiestnený kontajner pre zber opotrebovaného kuchynského oleja, ktorý môžu občania využívať donáškovým spôsobom v uzatvorených plastových fľašiach.

O termínoch zberu odpadov obec informuje občanov prostredníctvom obecného rozhlasu a zverejnením zberového kalendára na webovej stránke obce www.obeclada.sk a na úradnej tabuli obce.

V súčasnosti nakladanie s komunálnymi odpadmi pre obec Lada zabezpečuje organizácia AVE Košice, s.r.o., Jarmočná 2 Košice s frekvenciou vývozu 26 vývozov za rok.

Vyvezie sa 118 ton komunálneho odpadu ročne (144 kg na obyvateľa).

Poskytuje celý komplex služieb, ktorými sú:

- Zber ZKO a zabezpečenie ich zneškodnenia
- Triedený zber odpadov

Každý pôvodca je povinný triediť BRO zo záhrad, parkov a cintorínov a zabezpečiť jeho skompostovanie na vlastnom pozemku. Zber, prepravu a zhodnotenie BRKO vznikajúceho pri údržbe verejnej zelene (vrátane zelene z cintorínov) zabezpečuje obec. Obec má zriadené vlastné obecné kompostovisko pre zhromažďovanie odpadov zo zelene a to z orezu stromov a kríkov, pre ich úpravu používa vlastný štiepkovač. Pri cintoríne sa odpad ukladá do 1 100 l kontajnerov v počte 7 ks. Vývoz zabezpečuje obec podľa potreby.

Obec pravidelne monitoruje aj vznik nelegálnych skládok odpadov vznikajúcich na jej území, na kritických miestach sú umiestňované tabule s vyznačením zákazu ukladania odpadov na týchto miestach a informáciou o možnej pokute.

1.1.3.2 Životné prostredie

Obec predstavuje v hierarchii relevantných subjektov najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba naplňovať environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NRSR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržania ekologickej stability.

V riešenom území obce nie sú zastúpené chránené územia prírody a nie sú potenciálne navrhované chránené územia prírody v rámci sústavy NATURA 2000.

Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť a preto možné priesaky žúmp majú negatívny dopad na kvalitu životného prostredia.

V obci sa nenachádza žiadny priemyselný významný zdroj znečisťovania ovzdušia. Zadymovanie ovzdušia bolo obmedzené plynofikáciou obce. Katastrálne územie obce sa nenachádza medzi zaťaženými územiami, ktoré vyžadujú osobitnú ochranu ovzdušia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v obci je doprava. Stredom obce prechádza cesta medzinárodného významu – cesta 1. triedy I/18.

ZŠ spolupracuje s obcou v témach Ochrany a tvorby ŽP (brigády, iniciatívy).

V obci pôsobí miestny zväz záhradkárov, ktorý uskutočňuje rôzne odborné semináre a akcie.

1.1.3.3 Dopravná infraštruktúra

Dopravné siete SR medzinárodnej úrovne dotýkajúce sa Prešovského kraja sú definované v rámci hlavnej a doplnkovej siete TEN-T. Obec Lada sa týka trasa štátna hranica SR/Poľsko – Lada – Prešov – Košice – Milhošť – št. hranica SR/Maďarsko ako súčasť súhrnnej siete TEN-T, časť prechádzajúca PSK.

Obcou prechádza cesta medzinárodného významu – cesta 1. triedy I/18. Táto situácia znepríjemňuje život obyvateľom obce. Plánovaná je rýchlostná cesta R4, ktorá spojí štátnu hranicu s Poľskom so Svidníkom, Prešovom, Košicami a štátnou hranicou s Maďarskom. Ostatné miestne komunikácie v obci Lada sú vo vyhovujúcom stave. Katastrom obce prechádza železničná trať. V obci sa nachádza 8 zastávok SAD a 1 železničná zastávka.

Mosty v obci cez potoky a železničnú trať.

Ako uvádza Integrovaný regionálny operačný program z hľadiska podpory ekologicky priaznivých a nízkoúhlíkových dopravných systémov je nutné, aby sa cyklistická doprava stala rovnocenným druhom dopravy a bola integrovaná s ostatnými druhmi dopravy. Dopravná politika SR do roku 2015 obsahuje 2 špecifické ciele a 6 priorít týkajúcich sa rozvoja a podpory cyklodopravy, najmä zabezpečenia modernizácie a rozvoja infraštruktúry pre cyklodopravu a znižovania negatívnych dopadov dopravy na ĽP. Podpora financovania cyklodopravy v SR z verejných zdrojov je obsiahnutá vo vládnom materiáli „Trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike“.

Rozvoj mestskej mobility formou podpory cyklodopravy prináša pozitívny efekt nielen pre cyklistov, ale i pre motoristov a samotné samosprávy. Súčasný trend v SR poukazuje na rastúci záujem verejnosti o cyklodopravu v súvislosti s postupne vzrastajúcou preferenciou VOD v mestách a regiónoch.

Obec Lada nemá v súčasnosti vybudovaný cyklochodník.

1.1.3.4. Občianska vybavenosť

V obci sa nachádza Obecný úrad, Kultúrny dom, knižnica (knižný fond 1798), Dom nádeje.

1.1.3.5 Energetika

Obec je elektrifikovaná, zásobovaná je elektrickou energiou z existujúcej NN siete. Vedenie je umiestnené na stĺpových podperách od jednotlivých trafostaníc. V obci Lada sa celkovo nachádzajú 4 trafostanice.

Pri plánovanom rozvoji obce bude nutné v budúcnosti uvažovať nad novým zdrojom elektrickej energie v juhozápadnej časti obce.

1.1.3.6 Telekomunikácie

V obci sa nachádza vedľajšia automatická ústredňa, umiestnená je v budove MŠ a má kapacitu 144 prípojok. Na túto ústredňu sú napojené aj okolité obce Šarišská Poruba, Trnkov, Okružná.

Centrála miestneho rozhlasu je v budove Obecného úradu, ide o systém drôtového rozhlasu vedeného po stĺpových podperách ukončeného reproduktormi.

Príjem televíznych staníc je riešený individuálne prostredníctvom satelitného pripojenia.

V obci majú pokrytie mobilní operátori: T-com, Orange, O2.

1.1.3.7 Zásobovanie plynom

Obec je plynofikovaná, odber plynu vo výraznej miere slúži na vykurovanie (až v 90% sa používa vykurovanie plynom). Miestne rozvody plynu sú prevažne v telesách miestnych komunikácií.

1.1.3.8 Zásobovanie teplom

Zásobovanie obce teplom je riešené individuálne v domových kotolniach prevažne na zemný plyn (90%), čiastočne sa využíva elektrické vykurovanie(5%) a vykurovanie pomocou tuhých palív(5%).

1.1.3.9 Vodné hospodárstvo

Obec má vybudovaný vodovodný systém napojený na VVaK Prešov.

Katastrom obce preteká 5 potokov: Dlhý potok, Šarišský potok, Okružniansky potok, Maglovecký potok, Trnkovský potok a Ladianka. Tieto vodné toky sú upravené iba v intraviláne obce, ostatné úseky sú neupravené.

1.1.3.10 Kanalizácia

Obec Lada nemá vybudovanú verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd. Obyvatelia využívajú vlastné septiky a žumpy.

1.1.4 Ekonomická oblasť

1.1.4.1 Podnikanie a služby

Podľa SODB 2011 a odvetvia ekonomickej činnosti najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov obce pôsobilo v maloobchode okrem motorových vozidiel a motocyklov, verejnej správe a obrane, povinné sociálne zabezpečenie, špecializovaných stavebných prácach, vzdelávaní a veľkoobchode.

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce.

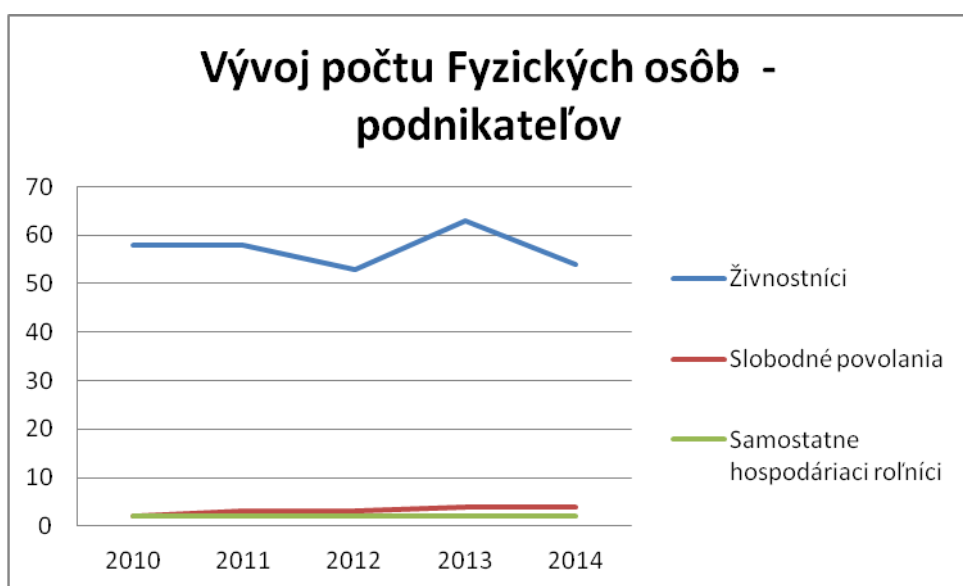
V r. 2014 obec eviduje zníženie počtu fyzických osôb – podnikateľov a z nich živnostníkov oproti minulému roku, naopak dlhodobo pôsobia v obci 2 samostatne hospodáriaci roľníci.

Tabuľka 10 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem

	2010	2011	2012	2013	2014
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	62	63	58	69	60
Živnostníci	58	58	53	63	54
Slobodné povolania	2	3	3	4	4
Samostatne hospodáriaci roľníci	2	2	2	2	2

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Graf 3 Vývoj počtu FO - podnikateľov

Zdroj: vlastné spracovanie

Čo sa týka právnických osôb, obec zaznamenáva ich nárast.

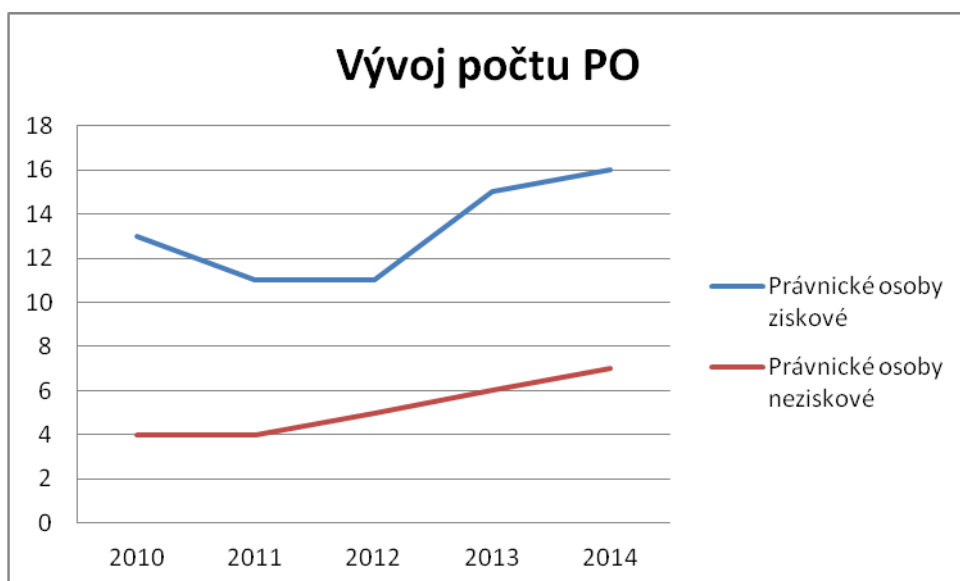
Tabuľka 11 Právnické osoby

	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	17	15	16	21	23
Právnické osoby ziskové	13	11	11	15	16
Právnické osoby neziskové	4	4	5	6	7

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Graf 4 Vývoj počtu Právnických osôb

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 12 Prehľad mimovládnych organizácií v obci

P. č.	Názov:
1	ALFA KVADRANT
2	Krajšie Slovensko
3	Telovýchovná jednota Lada

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 13 Prehľad podnikateľských subjektov v obci

Nárov	adresa	SK NACE	Veľkosť organizácie podľa počtu zamestnancov
Miroslav Štempel'	08212 Lada 207	33140 - Oprava elektrických prístrojov	0 zamestnancov
Marek Šlezinger	Šarišská Poruba 98	47190 - Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	0 zamestnancov

Monika Lebedová - RONI group s.r.o.	Lada 195	62020 - Poradenstvo týkajúce sa počítačov	nezistený
LADATEX, s.r.o.	Lada 127	14130 - Výroba ostatného vrchného ošatenia	10-19 zamestnancov
Ján Holodák - HOL-TRANS	Lada 103	49410 - Nákladná cestná doprava	10-19 zamestnancov
KALEP, s.r.o.	Lada 39	43120 - Zemné práce	0 zamestnancov
Kvetoslav Hudák - KLAMP-STAV	Lada 134	41209 - Výstavba obytných a neobytných budov i. n.	5-9 zamestnancov
František Kovaľ - RENOVA SKLO	08241 Žipov 47 / Lada 56	43340 - Maľovanie a zasklievanie	0 zamestnancov
COOP Jednota Prešov spotrebné družstvo	Konštantínova 3, Prešov	47110 - Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom	250-499 zamestnancov
MILK - AGRO, spol. s r.o.	Čapajevova 36, Prešov	47110 - Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom	1000-1999 zamestnancov
Pol'nohospodárske družstvo KAPUŠANY pri Prešove	Bardejovská 568, Kapušany	01410 - Chov dojníc	50-99 zamestnancov

Zdroj: vlastné spracovanie

1.1.4.2 Uchádzači o zamestnanie

Nezamestnanosť v Prešovskom kraji je dlhodobo vyššia oproti celkovej evidovanej nezamestnanosti v SR. Za posledných 10 rokov bola najnižšia v roku 2007 (12,1 %). V nasledujúcich rokoch sa zvyšovala, čo bolo s najväčšou pravdepodobnosťou dôsledkom hospodárskej krízy. Za posledné dva roky dochádza k postupnému poklesu nezamestnanosti. Ku koncu roka 2014 bola aktuálna miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji 17,5 % a v okrese Prešov 14,8 %. Miera evidovanej nezamestnanosti mužov je vyššia oproti ženám, čo môže byť spôsobené pozitívnymi trendmi v oblasti pôrodnosti (ženy sú častejšie na rodičovskej dovolenke a nie sú evidované na Úrade práce).

Tabuľka 14 Počet uchádzačov o zamestnanie s trvalým pobytom v obci Lada

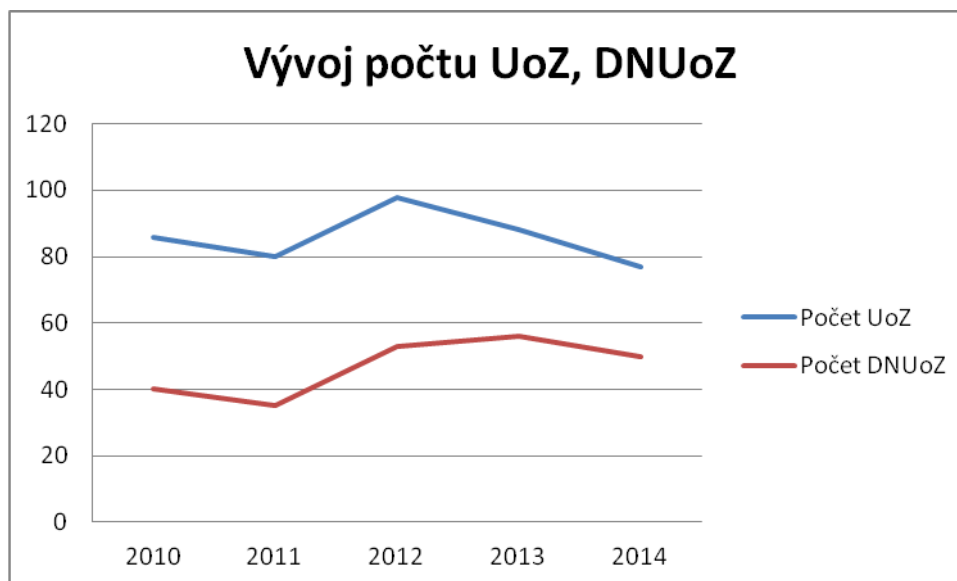
Rok k 31.12.	2010	2011	2012	2013	2014
Počet UoZ	86	80	98	88	77
z toho ženy	40	30	35	35	31
Počet DNUoZ	40	35	53	56	50

z toho ženy	16	15	19	20	18
-------------	----	----	----	----	----

Zdroj: ÚPSVaR

Graf 5 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie, dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 15 Evidovaní uchádzači o zamestnanie

		Slovenská republika	Prešovský kraj	Okres Prešov	Lada
2010	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	381 206	79 635	14 253	86
2010	Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	180 913	36 225	6 231	40
2011	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	399 800	81 880	14 780	80
2011	Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	193 702	37 768	6 429	30
2012	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	425 858	88 245	15 998	98
2012	Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	204 503	39 926	6 937	35

2013	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	398 876	83 576	14 746	88
2013	Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	192 628	38 197	6 454	35
2014	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	374718	78897	13512	77
2014	Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	183706	36387	5898	31

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

1.1.4.3 Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Prešove, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktívnych prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

1.1.4.4 Cestovný ruch

Na základe Regionalizácie cestovného ruchu v SR PSK je zastúpený tradičnými regiónmi cestovného ruchu - Hornozemplínsky, Šarišský, Tatranský, ktoré presahujú svojim významom nielen územie kraja ale aj celého Slovenska. Obec Lada spadá do Šarišského regiónu cestovného ruchu. Centrom Šariša je obec Prešov, ktoré je od obce vzdialené 11 km. V obci Kapušany vzdialenej 1 km sa nachádza **národná kultúrna pamiatka zrúcanina Kapušianskeho hradu.**

Hrad bol postavený na kopci Maglovec v 13. storočí. V roku 1312 bol v boji Matúša Čáka s Karolom Róbertom zničený. V rokoch 1410 - 1420 bol obnovený. V 2. polovici 16. storočia bol v rámci prípravy

na protitureckú obranu prispôsobený novej vojenskej technike. V roku 1709 hrad dobylo a vypálilo vojsko Františka II. Rákocziho. V roku 1715 bol z rozhodnutia snemu zbúraný.

Ďalšou národnou kultúrnou pamiatkou v obci je rímsko-katolícky kostol sv. Martina, ktorý pochádza z roku 1798 a radíme ho do obdobia klasicizmu. V centre obce Kapušany pri štátnej ceste I/18 sa nachádza pozostatok parku niekdajšieho kaštieľa, ktorý patril veľkostatkárovi Ardovi.

V blízkosti sa nachádza aj Šarišský hrad. K charakteristickým pamätihodnostiam Šariša patria drevené gréckokatolícke kostolíky. Výnimkou je kostolík v Hervartove, ktorý je rímskokatolícky. V okolí sa usporadúva množstvo folklórnych slávností (Kapušianske folklórne dni, Šarišské slávnosti Raslavice). Z hľadiska športového turizmu, v blízkosti je vodná nádrž Domaša na rieke Ondava, lyžiarske centrum v Drienici-Lysej, Regetovke, Stebníckej Hute, turistika (Lačnovský kaňon, s malými zákutiami s vodopádmi a skalnými útvarmi z vápencov a dolomitov, považovaný za najkrajšiu prírodnú atrakciu Šariša, Dubovické žliabky, Dolina Svinky, Sigord).

V obci nie je žiadne ubytovacie zariadenie, najbližšie možné ubytovanie je v obci Kapušany a Trnkov. V obci je reštaurácia, pohostinstvo a 2 predajne s potravinárskym tovarom.

Turistom slúži aj altánok na ihrisku, kde je možné si posediť, oddýchnuť a zašportovať na asfaltovom ihrisku a detskom ihrisku.

Obec je členom **MAS Šafrán**. MAS Šafrán, ako občianske združenie, združuje predstaviteľov verejného sektora, súkromných podnikateľov, predstaviteľov tretieho sektora a občanov s cieľom spoločne riešiť problémy. Za základnú metódu svojej činnosti si vybrali prístup Leader a procesom tvorby Integrovannej stratégie rozvoja územia /ďalej ISRU/ sa rozhodli využitím miestneho potenciálu a inovatívnymi metódami pri aktívnej účasti verejnosti pomôcť k integrovanému rozvoju územia a skvalitneniu života na vidieku.

Obec je taktiež členom alebo spolupracuje s SOMS - Spolku obcí mikroregiónu Stráže, Združenia Ekotorysa, Regionálne vzdelávacie centrum, Prešov.

Obec však nemá nadviazanú medzinárodnú spoluprácu.

1.1.4.5 Pôdohospodárstvo

V obci Lada sa nachádza úsek živočíšnej výroby Poľnohospodárskeho družstva Kapušany. Celý chod úseku sa zameriava na produkciu mlieka a je sústredený na farmy Lada a Chmeľov. Tento úsek chová 1130 ks hovädzieho dobytku a 1890 ks oviec.

1.1.5 Sociálna oblasť

1.1.5.1 Školstvo a vzdelávanie

V obci Lada sa nachádzajú výchovné zariadenia Materská škola a Základná škola. Školská výchova podľa dostupných údajov sa traduje už od druhej polovice 19. storočia.

1.1.5.1.1 Základná škola

Základná škola s celodennou prevádzkou bola odovzdaná do zriaďovateľskej pôsobnosti obce v roku 2002. Oficiálny názov školy je Základná škola Lada. Výchovno-vzdelávací proces prebieha podľa platných učebných osnov a štandardov jednotlivých predmetov na I. stupni podľa základného variantu a štátneho vzdelávacieho programu I. stupňa základnej školy ISCED1. II. stupeň základnej školy žiaci navštevujú v susednej obci Kapušany. Prevádzka školy je jednosmenná, popoludní prebieha výchovno-vzdelávacia činnosť v oddelení ŠKD, záujmová činnosť a organizované aktivity rôzneho charakteru.

V rámci mimoškolských aktivít existuje školský klub detí, ktorý ponúka jej členom rôzne formy trávenia voľného času. Školy využíva od roku 2001 internet a informačné a komunikačné technológie. Škola sa úspešne uchádza o rôzne projekty na získanie finančných prostriedkov na zvýšenie kvality výchovy.

Tabuľka 16 Základná škola 1.-4.ročník

Rok	Počet žiakov	Počet žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami	Počet tried – spolu	Počet pedagogických pracovníkov	Počet nepedagogických pracovníkov
2009/2010	29	x	2	5	1
2010/2011	25	x	2	5	1
2011/2012	24	x	2	5	1
2012/2013	22	2	2	5	1
2013/2014	21	1	2	5	1
2014/2015	25	0	2	5	1
2015/2016	22	0	2	5	1

Zdroj: OcÚ

1.1.5.1.2 Materská škola

Materská škola v funguje už od roku 1947.

Pre deti predškolského veku je zabezpečená celodenná starostlivosť v obci. V materskej škole pracujú kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktoré pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Budova materskej školy je umiestnená v areály s dostatkom zelene, ideálne pre celodenný pobyt detí. Materskú školu navštevujú deti vo veku od 3 - do 6 rokov. Pri materskej škole je školská jedáleň, ktorá zabezpečuje stravovanie aj pre základnú školu.

Tabuľka 17 Materská škola

Rok	Počet žiakov	Počet tried - spolu	Počet pedagogických pracovníkov	Počet nepedagogických pracovníkov
-----	--------------	---------------------	---------------------------------	-----------------------------------

2009/2010	21	1	2	3
2010/2011	22	1	2	3
2011/2012	21	1	2	3
2012/2013	21	1	2	3
2013/2014	21	1	2	3
2014/2015	21	1	2	3
2015/2016	21	1	2	3

Zdroj: OcÚ

Kapacita MŠ je v súčasnosti postačujúca pre potreby obce. Avšak budova MŠ je zastaralá, technicky nevyhovujúca, preto obec rieši projekt Prístavba a nadstavba MŠ a materiálne - technické vybavenie MŠ pri ZŠ č.97.

1.1.5.2 Sociálne služby

Na území Prešovského samosprávneho kraja poskytuje sociálne služby 268 poskytovateľov zabezpečujúcich rôzne druhy sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách:

- sociálne služby krízovej intervencie,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- sociálne služby s poskytnutím telekomunikačných technológií,
- podporné služby,
- odborné činnosti.

V okrese Prešov sa nachádza 68 zariadení, ktoré poskytujú sociálne služby občanom odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách definuje sociálnu službu ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Tabuľka 18 Zariadenia sociálnych služieb nachádzajúce sa v okrese Prešov

Názov zariadenia	Počet zariadení v okrese Prešov	Počet miest v zariadení

Nocľaháreň	1	12
Útulok	2	85
Domov na polceste	6	75
Zariadenie núdzového bývania	1	11
Zariadenie pre seniorov	13	465
Zariadenie opatrovateľskej služby	3	34
Rehabilitačné stredisko	1	10
Domov sociálnych služieb (ambulantná forma)	5	88
Domov sociálnych služieb (pobytová forma)	14	369
Špecializované zariadenia	6	131
Denný stacionár	16	382

Zdroj: www.po-kraj.sk

Na území obce sú poskytované služby (v zmysle z. 448/2008 Zákon o sociálnych službách) v zmysle VZN č. 4/2009 o poskytovaní sociálnych služieb na území obce Lada.

V obci žijú obyvatelia, ktorí sú poberateľmi sociálnych dávok a túto sociálnu pomoc využívajú ako súčasť sociálneho zabezpečenia v našom štáte. Takéto sociálne zabezpečenie je možné využívať v prípade, že sa občan ocitne v zlej životnej situácii resp. v hmotnej núdzi, to znamená, že jeho príjem nedosahuje životné minimum. V doleuvedenej tabuľke je rozdelenie obyvateľov obce podľa evidencie nezamestnaných a podľa druhu poberanej sociálnej dávky v sledovanom období.

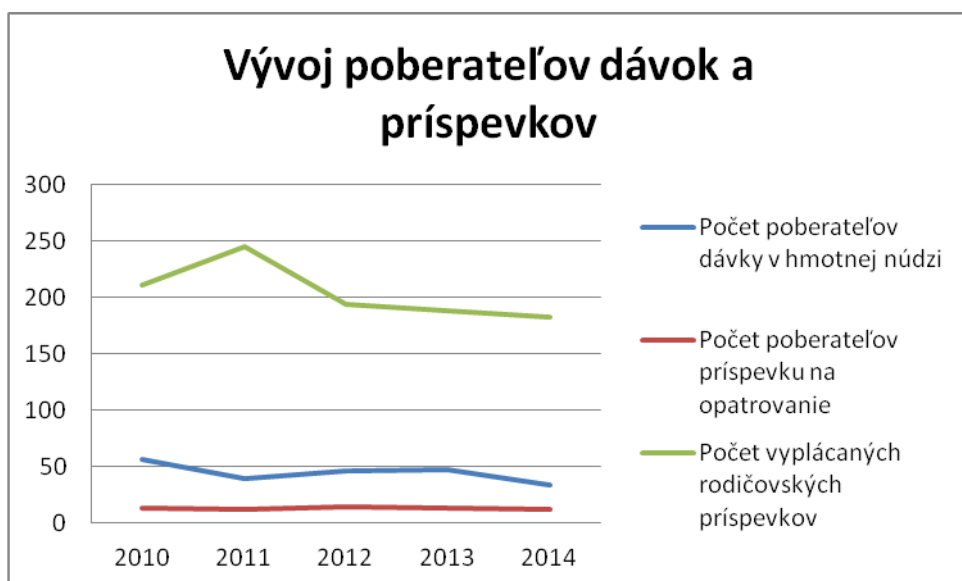
Tabuľka 19 Prehľad poberateľov dávok a príspevkov

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi s trvalým pobytom v obci Lada	57	39	46	47	34
z toho žien	23	13	17	16	11
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie s trvalým pobytom v obci Lada	13	12	14	13	12
Počet vyplácaných rodičovských príspevkov	211	245	194	188	183
Počet vyplácaných rodičovských príspevkov na deti do 3 rokov, ktorým je poskytovaná služba starostlivosti v zariadeniach	0	0	0	0	0

Zdroj: ÚPSVaR

Graf 6 Vývoj poberateľov dávok a príspevkov

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec na základe dohody s ÚPSVaR podľa § 12 ods. 3 písm. b) bod 4. Zákona č 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamestnáva 8 občanov.

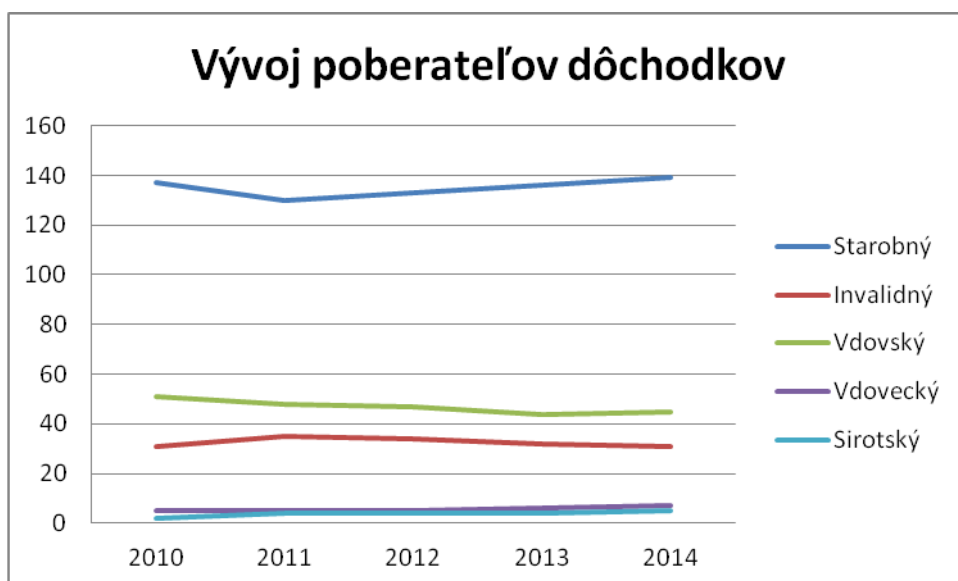
Tabuľka 20 Počet vyplácaných dôchodkov v obci Lada

Druh dôchodku	Stav k 31.12.				
	2010	2011	2012	2013	2014
Starobný	137	130	133	136	139
Predčasný starobný	2	3	3	3	2
Invalidný s pokl. schop. VZČ do 70 % vr.	16	21	23	20	21
Invalidný s pokl. schop. VZČ nad 70 %	15	14	11	12	10
Invalidný spolu	31	35	34	32	31
Vdovský	51	48	47	44	45
Vdovecký	5	5	5	6	7
Sirotský	2	4	4	4	5
Invalidný z mladosti	2	2	3	3	4
Úhrn	230	227	229	228	233
Poznámka: pokl. schop. VZČ - pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť					

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Graf 7 Vývoj poberateľov dôchodkov

Zdroj: vlastné spracovanie

1.1.5.3 Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza žiaden zdravotnícke zariadenie, občania využívajú zdravotnícke služby v obci Kapušany a meste Prešov.

1.1.5.4 Kultúra

Spoločenský život je veľmi aktívny, na ktorom sa zúčastnia vekové kategórie od detí po seniori. Na kultúrno – spoločenské podujatia v obci slúži Knižnica a Kultúrny dom. Obec usporadúva podujatia: Detský karneval, Stavanie mája, Akcia vyčistíme obec, Deň matiek, MDD, Súťaž vo varení guláša, Šarkaniáda, Deň úcty k starším, Súťaž o najkrajší záhradku a balkón, Výstava záhradkárov, Mikuláš, Retrojarmok, ...

1.1.5.5 Šport

Na športové účely slúži futbalové ihrisko a viacúčelové ihrisko, ktoré v zimných mesiacoch slúži ako klzisko a v letných na rôzne loptové hry.

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity – Detské ihrisko, Futbalové ihrisko, Multifunkčné ihrisko, Futbalové turnaje, Stolnotenisový turnaj, Minifutbal, Hokejový turnaj, Kapy senior liga, možnosti pre poľovníctvo ...

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

1.2.1 STEEP analýza

V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politickej oblasti. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny v spoločnosti prebiehajú neustále, jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociálne faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku do zahraničia za prácou a kariérou. Prejavujú sa zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, množstvo informácií, vplyv techniky a médií. Dochádza k oslabovaniu tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva. Na druhej strane sa posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty, ktoré sa týkajú stravovania, bývania a celkového životného štýlu.

Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR.

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšuje produktivitu i kvalitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné nielen prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas, káblová televízia.). K dispozícii sú aj vyspelejšie informačno-komunikačné technológie (počítače, internet, mobilné telefóny) a zariadenia domácej zábavy (domáce kiná, prehrávače hudby a videa, tablety, herné konzoly). eGovernment na Slovensku započal svoju púť v roku 1995 s prijatím zákona č.261/1995 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy. eGovernment alebo informatizácia (elektronizácia) spoločnosti (verejnej správy) sú založené na princípe využívania informačno-komunikačných technológií v rámci inštitúcií verejnej správy, vďaka ktorým je možné efektívne a promptne zabezpečiť splnenie prioritných potrieb obyvateľstva súvisiacich s činnosťou a poskytovaním konkrétnych služieb jednotlivých orgánov verejnej správy.

eGovernment teda označuje aktivity verejnej/štátnej správy sprístupnené elektronickou formou prostredníctvom informačno-komunikačných technológií. Elektronické schránky sú základným nástrojom komunikácie medzi občanmi a podnikateľskými subjektmi s orgánmi verejnej moci, a orgánmi verejnej moci navzájom. Schránky umožňujú elektronické doručovanie úradných podaní a úradných dokumentov. V súčasnosti, keď stále prevláda klasická forma doručovania žiadostí v listinnej podobe, je cieľom zavedenia elektronických schránok efektívnejšia a rýchlejšia elektronická komunikácia s verejnou správou.

Ekonomické faktory

Až do roku 2008 sme zaznamenávali pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne obyvateľov. V posledných rokoch je vývoj vo svete a na Slovensku ovplyvnený ekonomickou krízou. Týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo

vplýva na podniky, podnikateľov, verejný sektor, neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku nie je hodnotená ako dobrá. Počas prvého štvrťroku r. 2014 však zaznamenalo rast viacero hodnotených položiek. Väčšina z nich bola z kategórie subjektívnych vplyvov podnikov na podnikateľské prostredie, kde si najviac polepšili informačná otvorenosť podnikov a vzťah podnikov k životnému prostrediu. Spomedzi externých faktorov si hodnotenie zlepšila stálosť a predvídateľnosť kurzu eura a cenová stabilita. Zlepšil sa aj prístup k finančným zdrojom, za čo môžu nižšie úroky a lepšie podmienky splácania. Napriek zhoršovaniu externých podmienok na podnikanie dokážu podniky zlepšovať svoje fungovanie a vnútorné procesy a takýmto spôsobom brzdiť celkový prepád kvality podnikateľského prostredia.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EÚ. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EÚ. A aj keď náskok sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259. Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa objemom 9 čo je najmenší podiel zo všetkých krajov Slovenska. Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomický aktívneho obyvateľstva.

Ekologické faktory

Medzi hlavné globálne ekologické problémy patria: znečisťovanie životného prostredia (ovzdušia, vôd a pôdy), poškodzovanie zdravia ľudí, populačná explózia, kyslé dažde, skleníkový efekt, zväčšovanie ozónovej diery, znižovanie tvorby kyslíka, ohrozenie biodiverzity, úbytok a znehodnocovanie pôdy, rozširovanie púští, úbytok lesov, nadmerné čerpanie nerastných zdrojov, nárast objemu odpadov a problémy s ich odstraňovaním. Hrozba zmeny klímy a jej negatívnych dôsledkov predstavuje v súčasnosti vážny problém. Najnápadnejším prejavom klimatickej zmeny je globálne otepľovanie. Popri čoraz častejších extrémnych prejavoch počasia (vlny horúčav, dlhšie trvajúce a intenzívnejšie sucho, silnejšie a prudšie búrky, povodne a pod.) treba do budúcnosti počítať najmä s rozšírením výskytom hmyzích a iných škodcov ako aj ľudských patogénov. Významným dôsledkom klimatickej zmeny bude ústup horských ľadovcov, častejší výskyt nebezpečných poveternostných javov a nárast hladiny svetových oceánov. Súčasná klimatická a energetická politika EÚ sa zameriava na 3 ciele: zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a úspora primárnej energetickej spotreby.

Politické faktory

Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (2004), EÚ (2004) a Schengenského priestoru (2007), zavedenie eura (2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovania príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočty samospráv sú v podobe nižších príjmov v rámci podielových daní. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním normatívov, a

tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí. Na Slovensku je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť obyvateľov najmä v oblasti justície, korupčného správania vo verejnej správe a čerpania eurofondov. spôsobujú obmedzenie výdavkov domácností na základné potreby, a to najmä v kategórii najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov. Sociálno-ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľstva je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc obce či štátu. Vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity sa stávajú pre niektoré skupiny obyvateľov nedostupné z ekonomických dôvodov.

1.2.2 Analýza konkurencie

Obec Lada vníma konkurenčné prostredie iných obcí z hľadiska občanov, návštevníkov a investorov.

Občania

Čo sa týka občanov, obec realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Stav obyvateľstva v obci Lada sa pohybuje už 5 rokov na približne rovnakej úrovni 830 obyvateľov. Obec Lada sa považuje za príjemné miesto pre život, s modernou samosprávou, v blízkosti krajského obce s potenciálom na udržanie si počtu obyvateľov.

Návštevníci

Z hľadiska návštevníkov obec nemá potenciál na udržanie si návštevníkov na viacej dní, skôr je obec tranzitnou zastávkou návštevníkov. Kapušiansky hradný vrch v blízkosti obce patrí medzi miesta, ktoré sú najviac navštevované. Obec organizuje a podporuje mnoho kultúrno-spoločenských i športových aktivít. Obec je členom Miestnej akčnej skupiny (MAS) Šafrán.

Pôsobí tu však regionálna, slovenská i celoeurópska konkurencia v poznávacom, ako aj v letnom i zimnom pobytovom cestovnom ruchu, či už v poznávaní histórie, návštev hradov a zámkov, wellnesu, letného kúpania, zimných športov, i agroturistiky. Pre miestnych aktérov v cestovnom ruchu to znamená intenzívne sa zaoberať skvalitňovaním ponuky služieb, tvorbou a propagáciou regionálnych produktov na vhodne zvolených trhoch, hľadaním špecifik hlavne v oblasti agroturizmu.

Podnikatelia

Konkurenčné prostredie v oblasti vytváraní možností pre príchod investorov môžeme v obci považovať za nevyhovujúce, nakoľko je v blízkosti krajské obec s funkčným priemyselným parkom. Investori, podnikateľské subjekty, obchodné prevádzky, obchodné centrá v krajskom meste prinášajú zamestnanosť pre miestnych obyvateľov, ako aj nové služby, ktoré znamenajú väčší výber, viac možností pre spotrebiteľov a konkurenčné prostredie pre existujúcich poskytovateľov, ktoré tak pôsobí na znižovanie počtu podnikateľov v obci.

1.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia

1.3.1 SWOT analýza

Analýza SWOT patrí medzi základné nástroje strategického plánovania. Používa sa na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ktoré sa týkajú danej oblasti. Ide o metódu, ktorá sumarizuje množstvo faktov a informácií o skúmanej oblasti. Analýza SWOT odpovedá na otázku: „Kde sa teraz nachádzame?“ Umožňuje urobiť prehľad východiskovej situácie pred formulovaním stratégie. Je to metóda založená na skúsenostiach odborníkov. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov – čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na budúci rozvoj územia.

A) ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

A1) Swot analýza – životné prostredie

Silné stránky

- + 5 vodných tokov tečúcich cez obec (Ladianka, Šarišský potok, Okružňanský potok, Trnkovský potok, Dlhý potok), dostatok podzemných vôd
- + 100% pokrytie obce verejným vodovodom
- + 100 % domácností má žumpy
- + 100% plynofikácia obce
- + 100% elektrická sieť
- + existencia Poľnohospodárskeho družstva ako obhospodáriaceho územia
- + existencia Územného plánu
- + existencia Programu odpadového hospodárstva
- + fungujúci systém separovaného zberu - kontajnerového (plasty, papier, sklo, textil, bio odpad, pneumatiky, nebezpečný odpad, rastlinné oleje a tuky, baterky, žiarivky)
- + fungujúci systém zberu komunálneho odpadu
- + nádoby na zber textilu, obuvi a hračiek
- + existencia vlastného obecného kompostoviska, vlastného štiepkovača
- + kompostovanie do domácich kompostovísk
- + obec priebežne odstraňuje čierne skládky
- + obec ma vytvorené zberné miesto na bio-odpad (ktorý likviduje) a veľkokapacitný odpad
- + ZŠ spolupracujúca na témach Ochrany a tvorby ŽP (brigády, iniciatívy)
- + realizované protipovodňové opatrenia
- + pravidelná údržba brehových porastov (náletov) Ladianky,

Slabé stránky

- + nevybudovaná verejná kanalizácia
- + len 0,03 % obyvateľstva má domové ČOV
- + nevybudovaná ČOV
- + nie je kontrola vývozu a likvidácie splaškových vôd z domácich žump
- + vypúšťanie splaškových vôd do miestnych tokov (na miestach, kde nie je kanalizácia)
- + zvyšujúci sa počet domácností vykurovaných tuhým palivom
- + hluk z blízkeho letiska - vrtuľníky
- + frekventovaná cestná infraštruktúra (hluk, výfukové plyny, prašnosť) – I/18,
- + nárast individuálnej dopravy
- + parkovanie na zelených plochách
- + chýbajúci cyklochodník mimo obce – chýbajúca infraštruktúra pre cyklistov
- + chýbajúce články v systéme separovaného zberu (cintorín)
- + 6 vývozov 2 veľkokapacitných kontajnerov ročne (nedisciplinovanosť občanov pri naplňovaní veľkokapacitných kontajnerov)
- + 118 ton komunálneho odpadu ročne (144 kg na obyvateľa)
- + sezónne spaľovanie bioodpadu (občasné spaľovanie odpadu v rámci vykurovania)
- + pomerne častý výrub stromov s nedostatočnou spätnou kontrolou náhradnej výsadby
- + nedostatočný počet smetných košov v obci
- + opakujúce sa začínajúce malé čierne skládky
- + znečistené vodné toky nerozložiteľným odpadom so susedných obcí
- + nevysporiadané pozemky vodných tokov

Porubský potok - železničná doprava - zastávka - frekventovaná verejná doprava (ako alternatíva individuálnej dopravy)

Príležitosti - Spoločné riešenia problémových oblastí na úrovni mikroregiónu (RIUS, MAS Šafrán, Ekotorysa, ZMOS Stráže) - Dôkladne vykonávané kompetencie subjektov verejnej a štátnej správy na úseku ŽP - Podpora aktivít z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev - Príchod strategického investora pre riešenie niektorej z oblastí ochrany a tvorby ŽP - Inovácie v oblasti tvorby a ochrany ŽP - Zmena legislatívy v oblasti zodpovednosti za vytváranie a odstraňovanie čiernych skládok

Hrozby - Legislatíva zaťažujúca obce - Legislatíva benevolentná voči znečisťovateľom ŽP - Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) - Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami

A2) Swot analýza – Technická infraštruktúra

Silné stránky 100% pokrytie obce verejným vodovodom 100 % domácností má žumpy 100% plynofikácia obce 100% elektrická sieť 100 % pokrytie internetovými sieťami - dobré pokrytie telekomunikáciami (o2, orange, t-com) - rozvinutá individuálna bytová výstavba - územný plán so zónami na výstavbu IBV (aj výhľadovo) - rekonštruované chodníky – cesty – parkoviská - vysporiadané pozemky pod chodníkmi – cestami – parkoviskami (kúpa – delimitácia – dlhodobé
--

Slabé stránky - nevybudovaná verejná kanalizácia - len 0,03 % obyvateľstva má domové ČOV - nevybudovaná ČOV - cesta I/18 umiestnená v centre obce – hluk, prašnosť, riziko dopravných nehôd - chýbajúca odstavná plocha pre autobusy - smer Prešov – Vranov n/T - neopravený most na Porubskom potoku na obecnej komunikácii - chýbajúce chodníky okolo ciest 2. triedy - chýbajúce verejné miestne komunikácie - chýbajúci prieťah pre chodcov na začiatku obce - chýbajúci R4 –obchvat - chýbajúce dostatočné osvetlenie prieťahov pre chodcov - nedostatočná svietivosť verejného osvetlenia
--

náj.zmluvy) 100% funkčné osvetlenie obce - rekonštruované s úspornými svietidlami - existuje monitorovací systém - dobrý stav verejných budov (OcÚ, budovy ZŠ, KD, Dom nádeje)	- slabá počuteľnosť rozhlasu pri ceste I/18 - nedostatočný monitorovací kamerový systém - zlý technický stav MŠ, školskej jedálne - energetická náročnosť nezateplených obecných budov (Dom nádeje, MŠ, časť OcÚ a budovy KD) - nedostatok obecných pozemkov - nedostatočné značenie miestnych komunikácií - chýbajúce turistické značenie - chýbajúce značenie ulíc – rozdeľovníky, smerovníky, tabule pri vstupe do obce
Príležitosti - Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev - Inovácie (finančne dostupné) v oblasti TI	Hrozby - Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami na stave TI - Prírodné katastrofy (zosuv, povodne)

B) EKONOMICKÁ OBLASŤ

B1) Swot analýza – Ekonomika – podnikanie – služby

Silné stránky - dobrá poloha obce /blízkosť obce, blízkosť hraníc/ - dostatok ľudského kapitálu - dobré dopravné podmienky /letisko Košice, železnica/ - vyhradený priestor pre priemyselný park v územnom pláne 2 samoobslužné obchody, reštaurácia, sklenárstvo,	Slabé stránky - chýba analýza dopytu po službách (prieskum, anketa) - chýbajúce podnikanie obce (komerčné, sociálne) - chýbajúce trhovisko – napr. na predaj z dvora, farmárske výrobky, lokálne výrobky - nedostatok motivácie pre príliv podnikateľov - slabá udržateľnosť podnikania v obci - slabá podpora miestnych podnikateľov miestnymi spotrebiteľmi
--	--

Príležitosti

- + príchod investora vytvárajúceho pracovné miesta
- + legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti

Hrozby

- + Legislatíva, ktorá sťažuje podnikanie veľkých podnikov i SZČO
- + Daňová a odvodová politika zaťažujúca podnikateľský sektor
- + Konkurencia
- + Zákon o verejnom obstarávaní

B2) Swot analýza – Cestovný ruch

Silné stránky

- + dobré prírodné dispozície pre návštevnosť obce
- + prírodný a kultúrny potenciál obce, blízkosť zrúcaniny hradu, hradného vrchu
- + dobrá poloha obce, blízkosť okresného/krajského obce, obec je na cestnej križovatke, blízkosť hraníc
- + dobrá dopravná dostupnosť (cestná, železničná, blízkosť letiska Košice)
- + potenciál tradičnej kultúry (remeslá: rezbár, perníkár, tkané koberce)
- + evidované ako aj predpokladané archeologické nálezy a to historické jadro obce, sídlisko z mladšej doby kamennej, plocha zaniknutej stredovekej pustovne
- + vydaná publikácia o obci (2010), publikácie MAS Šafrán, EUROŠariš
- + existujúce stravovacie kapacity (Reštaurácia Pohoda)
- + existencia oddychovo relaxačnej zóny pre turistov na ihrisku

Slabé stránky

- + chýbajúce ubytovacie kapacity v obci
- + slabá informovanosť turistov /navigačné turistické tabule, rozchodník/
- + neexistencia mikroinfraštruktúry k rozvoju CR (rozchodník, verejné WC, odpadkové koše, bufet, náučný chodník)
- + chýbajúce turistické chodníky a cykloturistické trasy,
- + nedostatok finančných prostriedkov spôsobujúci nezaujem podnikateľ v oblasti CR
- + nedostatočná propagácia obce, tradičných umení a remesiel,
- + chýba členstvo a spolupráca s miestnymi org. cestovného ruchu
- + neatraktívne kultúrne podujatia tradičného charakteru pre mladých
- + nerozvinutá agroturistika (predaj z dvora, trhovisko,...)

Príležitosti

- + Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev

Hrozby

- + Slabý záujem turistov o turistiku v tomto regióne

B3) Swot analýza – Pôdohospodárstvo

Silné stránky

- ✚ fungujúce PD – obhospodárený kataster
- ✚ chov hovädzieho dobytku na mlieko
- ✚ fungujúca miestna organizácia Slovenského zväzu záhradkárov
- ✚ tradícia obhospodarovania a využívania súkromnej pôdy na pestovanie tradičných poľ. kultúr - súkromné pozemky

Slabé stránky

- ✚ rozdrobenosť pôdy
- ✚ chýbajúce iniciatívy poľnohospodárov - agropodnikateľov
- ✚ obec nevlastní lesy
- ✚ chýbajúce „režazec“ – prvovýrobca – spracovateľ – obchod
- ✚ neexistuje spolupráca s výskumným strediskom na PD Kapušany

Príležitosti

- ✚ Pozemkové úpravy
- ✚ Zmena spoločenskej klímy v prospech samozásobiteľstva

Hrozby

- ✚ Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami
- ✚ Prírodné katastrofy
- ✚ Zahraničná konkurencia

C) SOCIÁLNA OBLASŤ

C1) Swot analýza - Sociálna a zdravotná oblasť

Silné stránky

- ✚ poskytovanie sociálnych služieb: dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, podujatia pre jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia), pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), poskytovanie finančnej podpory odkázaným, v prípade potreby zabezpečenie opatrovateľskej služby, v prípade potreby zabezpečenie stravovania odkázaných
- ✚ možnosť donášky obedov pre seniorov (Pohoda)
- ✚ Využívanie opatrení aktívnej politiky trhu práce (aktivačné) pre nezamestnaných

Slabé stránky

- ✚ Chýbajúce zariadenie sociálnych služieb pre seniorov, ZŤP v obci
- ✚ chýba terénna sociálna služba
- ✚ nevyužívaná opatrovateľská služba (v prirodzenom prostredí klienta)
- ✚ chýbajúci sociálny/ obecný podnik
- ✚ chýbajúci bezbariérový prístup v MŠ, KD, priechod pre chodcov
- ✚ nevyužívanie možností dobrovoľníckej služby/ absolventskú prax pre prácu v sociálnej oblasti
- ✚ chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby – chránená dielňa, chránené pracovné miesto
- ✚ chýba miestna organizácia zdravotne postihnutých a seniorov
- ✚ Chýbajúce materské centrum resp. centrum pre aktivity matiek s deťmi

- + Obec vykonáva inštitút osobitného príjemcu pre poberateľov dávok v hmotnej núdzi
- + Dostupnosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti (Prešov, Kapušany)
- + Existujúci Komunitný plán sociálnych služieb
- + Bezbariérovosť - OcÚ

Príležitosti

- + Legislatívna i finančná podpora nových foriem sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny
- + rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- + práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- + podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- + vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- + preventívne programy pre občanov so závislosťami

Hrozby

- + Legislatívne zmeny – zák.o soc.službách
- + Demografická krivka (starnutie) – odliv mladých z regiónu
- + Epidémia
- + Dôsledky zmeny klímy – prinášajúce nové ohrozenia
- + Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov
- + z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- + možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- + nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- + nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- + nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb
- + postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity
- + nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby

C2) Swot analýza – Školstvo a vzdelávanie

Silné stránky

- + MŠ a ZŠ v obci
- + Modernizované vybavenie školy (nábytok, technológie,...)
- + Upravený areál ZŠ a oplotený areál ZŠ, MŠ
- + Vybavený a využívaný školský areál na športové a voľnočasové aktivity detí a mládeže
- + Zapojenie sa školy do rôznych projektov (aj medzinárodných)
- + Ponuka záujmových krúžkov v rámci ŠKD
- + Imatrikulácia pre I.ročníky
- + Existencia obecnej knižnice s postačujúcim knižničným fondom

Slabé stránky

- + Zlý technický stav vonkajšej časti budovy ZŠ, vnútorných a vonkajších priestorov jedálne slúžiacej pre ŠKD
- + Nevyhovujúce priestory celej budovy MŠ
- + Chýbajúca telocvičňa v ZŠ

Príležitosti

- + Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR

Hrozby

- + Klesajúca demografická krivka

C3) Swot analýza - Kultúra, kultúrne dedičstvo a spoločenský život

Silné stránky

- ✚ Parky v obci (školský, na Trnkovskej ulici)
- ✚ Vydaná kniha o obci (Lada 1410 - 2010)
- ✚ Fungujúce partnerstvá obce (MAS Šafrán, ZO Ekotorysa, SOMS – Stráže, Regionálne vzdelávacie centrum, Prešov)
- ✚ Tradiční remeselníci, umelci (rezbár, perníkár, tkané koberce)
- ✚ cirkevný občasník Plášť sv. Martina
- ✚ funkčná webová stránka obce www.obeclada.sk
- ✚ dlhodobé a kvalitné vedenie kroník (obecná, školská)
- ✚ Organizovanie plesových podujatí
- ✚ Existencia kultúrneho domu s divadelným pódium a možnosť využívania na kultúrne a športové podujatia pre mládež
- ✚ Tradícia usporadúvania kultúrnych podujatí (Deň matiek, Mikuláš, Deň detí, Úcta k starším – mesiac október, obecná zabíjačka, obecný ples, Vianočná akadémia, Detský karneval, Stavanie mája, Akcia vyčistíme obec, Šarkaniáda, Súťaž o najkrajší záhradku a balkón, Výstava záhradkárov, Retrojarmok)

Slabé stránky

- ✚ Chýbajúce inovatívne kultúrne aktivity v obci
- ✚ Chýbajúce kultúrne podujatia pre mladého diváka
- ✚ Nedostatočná prezentácia a rozvoj tradičných remesiel,
- ✚ Chýbajúci Amfiteáter s dostatočnou kapacitou na organizáciu kvalitných kultúrnych podujatí v obci nielen folklórneho charakteru
- ✚ Chýba cezhraničné partnerstvo
- ✚ Nezáujem ľudí o účasť na usporiadaných podujatiach
- ✚ Chýba ochotnícke divadlo, resp. divadelné krúžky
- ✚ Chýba folklór v obci

Príležitosti

- ✚ Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR

Hrozby

C4) Swot analýza - Šport

Silné stránky

- ✚ Viacúčelové multifunkčné asfaltové ihrisko využívané aj ako v ťažová plocha
- ✚ Multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom
- ✚ silný športový potenciál mladých v obci

Slabé stránky

- ✚ nefunkčné futbalové ihrisko
- ✚ chýba cykloturistický chodník
- ✚ chýbajúce netradičné športy a športoviská - turistika, cyklistika, orientačný beh, branno – športový beh

Príležitosti

- vytváranie partnerstiev susedných obcí
k budovaniu cykloturistických
chodníkov a cyklotrás

Hrozby

-

2. Strategická časť

Strategická časť dokumentu obsahuje stratégiu Obce Lada, určuje hlavné ciele a priority rozvoja územia.

2.1 Vízia územia

Obec Lada v r. 2022

bude čistá, odkanalizovaná, zdravá a bezpečná, chrániaca a zveľaďujúca prírodné dedičstvo. Bude plná vzdelaných a šikovných ľudí s aktívnym prístupom k životu, bohatá na kultúrne a športové podujatia, atraktívna pre návštevníkov a pre mladých ľudí na bývanie, s bohatou ponukou služieb a dobrou infraštruktúrou. Atraktívna pre agropodnikateľov a rozvinutým agroturizmom.

2.2 Strategické ciele

2.2.1 Hierarchia cieľov

Tabuľka 21 Hierarchia strategických cieľov

Globálne ciele	1. Prioritná oblasť - Hospodárska					
	Zlepšenie konkurencieschopnosti lokálnej ekonomiky, tvorby a udržateľnosti pracovných miest a podnikateľských činností a podpora rozvoja cestovného ruchu v obci.					
	Prioritná oblasť - environmentálna					
Špecifické ciele	1.1 Zlepšiť podmienky pre znevýhodnených obyvateľov obce a príliv a udržateľnosť podnikateľov v oblasti služieb, obchodu, poľnohospodárstva, spracovania a výroby.			1.2 Rozvíjať cestovný ruch v obci		
Opatrenia	1.1.1 Zabezpečiť podmienky pre príliv a udržateľnosť podnikateľov v oblasti služieb, obchodu, poľnohospodárstva, spracovania a výroby.	1.1.2 Vytvoriť možnosti pre dlhodobu nezamestnaných a znevýhodnených obyvateľov uplatniť sa na riadnom trhu práce.	1.2.1 Zlepšiť turistickú infraštruktúru a propagáciu obce	1.2.2. Nadviazať aktívnu spoluprácu s aktérmi CR	1.2.3 Vytvoriť ponuku zaujímavých podujatí a služieb pre turistov	1.2.4 Rozvinúť agroturizmus v obci

Globálne ciele	2. Prioritná oblasť - Sociálna Zlepšenie kvality ľudských zdrojov, kultúrnych a športových podmienok a sociálnej súdržnosti obyvateľov obce.
-----------------------	--

Špecifické ciele	2.1 Zabezpečiť ponuku kvalitne poskytovaných sociálnych služieb v obci			2.2 Vytvoriť materiálne - technické i odborné podmienky pre rozvoj vzdelávania obyvateľov obce všetkých vekových kategórií		2.3 Podporiť rozvoj kultúrno-spoločenského života obce				2.4 Vytvoriť kvalitné a moderné podmienky na rozvoj športu a zdravého životného štýlu obyvateľov obce	
Opatrenia	2.1.1 Zabezpečiť potrebné sociálne služby v obci	2.1.2 Zabezpečiť rozvoj sociálneho cítenia v obci	2.1.3 Zabezpečiť bezbariérovosť v obci	2.2.1 Zabezpečiť kvalitnú a dostatočnú školskú infraštruktúru v obci	2.2.2 Zabezpečiť ponuku neformálneho celoživotného vzdelávania v obci pre rôzne vekové kategórie	2.3.1 Zvýšiť záujem a aktívnu participáciu obyvateľov na kultúrno-spoločenskom živote obce	2.3.2 Vybudovať vonkajší „kultúrny stánok“ na organizáciu kvalitných kultúrnych podujatí v obci nielen folklórneho charakteru	2.3.3. Nadviazať aktívnu cezhraničnú spoluprácu	2.3.4 Zlepšiť prezentáciu a rozvoj kultúrno-historického dedičstva v obci	2.4.1 Vytvoriť kvalitnú a funkčnú infraštruktúru pre rozvoj a bohatú ponuku športových aktivít	2.4.2 Vytvoriť atraktívnu ponuku rôznych športových aktivít pre rôzne cieľové skupiny obyvateľov i návštevníkov obce

Globálne ciele	3. Prioritná oblasť - Environmentálna Ochrana životného prostredia, tvorba krajiny a dobudovanie technickej i občianskej infraštruktúry za účelom zlepšenia kvality života obyvateľov obce i jej návštevníkov.		
Špecifické ciele	3.1 Vybudovať infraštruktúru na	3.2 Zníženie miery znečistenia ovzdušia, miery hluku a poškodzovania životného prostredia	3.3 Minimalizovanie negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie.

	zabezpečenie efektívnej likvidácie odpadových vôd bez negatívnych dopadov na životné prostredie.	dopravou.				
Opatrenia	3.1.1 Efektívne a ekologicky likvidovať splaškové vody	3.2.1 Podporovať využívanie nemotorovej ekologickej dopravy v regióne	3.2.2 Osveta a vzdelávať občanov - environmentálna výchova a vykonávať environmentálne aktivity.	3.3.1 Zabezpečiť minimalizovanie vzniku odpadov a dodržiavanie separovania odpadov v domácnostiach, prevádzkach, verejných priestranstvách a podujatiach na území obce.	3.3.2 Znížiť podiel biologických o odpadu v zmesovom odpade.	3.3.3 Zabrániť tvorbe malých čiernych skládok a znečisťovaniu vodných tokov.

Globálne ciele	3. Prioritná oblasť - Environmentálna Ochrana životného prostredia, tvorba krajiny a dobudovanie technickej i občianskej infraštruktúry za účelom zlepšenia kvality života obyvateľov obce i jej návštevníkov.				
Špecifické ciele	3.4 Vybudovať a skvalitniť dopravnú infraštruktúru.	3.5 Dobudovať a skvalitniť prvky miestnej infraštruktúry z hľadiska bezpečnosti a informovanosti	3.6 Zníženie energetickej náročnosti verejných budov, zvýšenie ich kapacity a ich modernizácia.	3.7 Zlepšenie orientácie v obci značením, tabuľami.	

						občanov.			
Opatrenia	3.4.1 Zrekonštruovať a dobudovať miestne komunikácie s chodníkmi.	3.4.2 bezpečnú dopravu.	Zabezpečiť hromadnú	3.4.3 Skvalitniť a dobudovať priechody pre chodcov s osvetlením.	3.4.4 Rekonštruovať mosty.	3.5.1 Rekonštruovať, modernizovať a dobudovať občiansku infraštruktúru (bezpečnosť, informovanosť).	3.6.1 Rozšírenie kapacít MŠ	3.6.2 Rekonštrukcia a zateplenie obecných budov.	3.7.1 Zabezpečiť občianske značenie v obci.

2.2.2 Súlad cieľov PRO s cieľmi národnej stratégie

Dňa 20. 6. 2014 uzavrela Slovenská republika s Európskou komisiou Partnerskú dohodu o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014-2020. Partnerská dohoda definuje stratégiu a priority pre efektívne a účinné investície v objeme 15,3 mld. EUR na najbližších 10 rokov. Bolo stanovených 11 tematických cieľov:

1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
 2. Zlepšenie prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality
 3. Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva (v prípade EPFRV) a sektora rybárstva akvakultúry (v prípade ENRF)
 4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
 5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika
 6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
 7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
 8. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily
 9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii
 10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania
 11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy
- Slovenská republika bude v programovom období 2014 - 2020 čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom operačných programov v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca.

Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti (15 329 mil. EUR)

- OP Výskum a inovácie (OP Val)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- Integrovaný regionálny OP (IROP)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- OP Technická pomoc
- OP Program rozvoja vidieka
- OP Rybné hospodárstvo

Operačné programy cieľa Európska územná spolupráca (223 mil. EUR)

- Programy cezhraničnej spolupráce (SK - CZ, SK - AT, PL - SK, SK - HU, ENI HU - SK - RO - UA)
- Programy nadnárodnej spolupráce (Stredná Európa, ETC Dunaj)
- Programy medziregionálnej spolupráce (INTERREG, ESPON, INTERACT, URBACT)

Finančné mechanizmy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJCIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS-THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM
WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)

Dotácie ministerstiev:

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR:

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND:

A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme:

- a. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov
- b. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody a elektrickej energie prostredníctvom využívania obnoviteľných zdrojov
- c. Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia

B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd:

- a. Čistiarene odpadových vôd a verejné kanalizácie
- b. Vodovody
- c. Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku
- d. Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného toku

C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva

- a. Uzavretie a rekultivácia skládok
- b. Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov
- c. Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení

D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny

- a. Ochrana prírody a krajiny

E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

- a. Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

- a. Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

G. Oblasť: Zelená investičná schéma

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA KULTÚRY SR

Grantové schémy ministerstiev, neziskových organizácií a pod:

RECYKLACNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA PONTIS

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA OBECM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

NADÁCIA DEXIA BANKY SLOVENSKO

Možné zdroje na realizáciu jednotlivých opatrení Programu rozvoja obce:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),

- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atd.,

Štruktúra využívania uvedených zdrojov bude závisieť na momentálnej finančnej situácii obce, danej priority, možnosti získania externých zdrojov na financovanie ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach v spoločnosti.

3 Programová časť

Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRO Lada 2015-2022, ktoré sú priradené k jednotlivým oblastiam a cieľom. Súčasťou programovej časti je súbor merateľných ukazovateľov.

3.1 Opatrenia a aktivity, Merateľné ukazovatele

Tabuľka 22 Tabuľka opatrení, projektov a aktivít, merateľných ukazovateľov podľa oblastí

4. Prioritná oblasť - Hospodárska					
Opatrenie	Projekt/Aktivita	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota r. 2015	Cieľová hodnota r. 2022
1.1.1 Zabezpečiť podmienky pre príliv a udržateľnosť podnikateľov v oblasti služieb, obchodu, poľnohospodárstva, spracovania a výroby.	1.1.1.1 Vyhodnotiť dopyt po chýbajúcich službách, obchodoch	Počet zrealizovaných prieskumov vyhodnocujúcich dopyt po chýbajúcich službách, obchodoch.	počet	0	1
	1.1.1.2 Zriadiť trhovisko – napr. na predaj z dvora, farmárske výrobky, lokálne výrobky	Počet zriadených miest - napr. na predaj z dvora, farmárske výrobky, lokálne výrobky.	počet	0	1
	1.1.1.3 Zabezpečiť osvetu medzi spotrebiteľmi	Počet zrealizovaných informačných aktivít v oblasti propagácie obecných	počet	0	1

		podnikateľov.			
1.1.2 Vytvoriť možnosti pre dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnených obyvateľov uplatniť sa na riadnom trhu práce.	1.1.2.1 Zapájať dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnených občanov do prác v obci v súčinnosti s ÚPSVaR	Počet dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnených občanov zapojených do projektov.	počet	8	16
1.2.1 Zlepšiť turistickú infraštruktúru a propagáciu obce	1.2.1.1 Zabezpečiť ubytovacie kapacity v obci	Počet zriadených ubytovacích kapacít v obci.	počet	0	1
	1.2.1.2 Usadiť /navigačné turistické tabule, rozchodník/	Počet usadených navigačných turistických tabúl, rozchodníkov.	počet	0	10
	1.2.1.3 Vybudovať mikroinfraštruktúru k rozvoju CR (rozchodník, verejné WC, odpadkové koše, náučný chodník)	Počet prvkov vybudovanej mikroinfraštruktúry k rozvoju CR.	počet	0	10
	1.2.1.4 Vybudovať turistické chodníky a cykloturistické trasy	Počet vybudovaných turistických chodníkov a cykloturistických trás.	počet	0	1
	1.2.1.5 Propagovať tradičné remeslá a umenie	Počet podujatí zameraných na propagáciu tradičných remesiel a umení.	počet	0	3
1.2.2. Nadviazať aktívnu spoluprácu s aktérmi CR	1.2.2.1 Zapojiť sa do Oblastnej organizácie	Počet partnerských zmlúv s aktérmi CR	počet	0	1

	cestovného ruchu	v regióne.			
1.2.3 Vytvoriť ponuku zaujímavých podujatí a služieb pre turistov	1.2.3.1 Usporiadať zaujímavé podujatia pre turistov a návštevníkov	Počet usporiadaných podujatí pre turistov a návštevníkov.	počet	0	1
	1.2.3.2 Zabezpečiť služby pre turistov	Počet zabezpečených služieb pre turistov.	počet	0	1
1.2.4 Rozvinúť agroturizmus v obci	1.2.4.1 Podporiť služby agroturizmu v obci	Počet aktivít podpory agroturizmu v obci.	počet	0	1

2. Prioritná oblasť - Sociálna

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota r. 2015	Cieľová hodnota r. 2022
2.1.1 Zabezpečiť potrebné sociálne služby v obci	2.1.1.1 Zabezpečiť terénnu sociálnu službu v obci	Počet klientov terénnej sociálnej služby v obci.	počet	0	5
	2.1.1.2 Zabezpečiť opatrovateľskú službu v obci	Počet klientov opatrovateľskej služby v obci.	počet	0	5
2.1.2 Zabezpečiť rozvoj sociálneho cítenia v obci	2.1.2.1 Využiť dobrovoľnícku a absolventskú službu v obci	Počet služieb dobrovoľníctva a absolventskej praxe.	počet	0	5
	2.1.2.2 Vytvoriť chránenú dielňu - chránené pracovné miesto v obci	Počet chránených pracovných miest v obci.	počet	0	2
	2.1.2.3 Podporiť zriadenie	Počet zriadených	počet	0	1

	miestnej organizácie seniorov a ZŤP	miestnych organizácií seniorov a ZŤP			
	2.1.2.4 Vytvoriť podmienky pre zriadenie a fungovanie materského centra resp. centra pre aktivity matiek s deťmi	Počet vytvorených centier pre matky s deťmi.	počet	0	1
2.1.3 Zabezpečiť bezbariérovosť v obci	2.1.3.1 Vybudovať bezbariérový prístup v MŠ	Počet vybudovaných bezbariérových prístupov v MŠ.	počet	0	1
	2.1.3.2 Vybudovať bezbariérový prístup do sály KD	Počet vybudovaných bezbariérových prístupov do sály KD.	počet	0	1
	2.1.3.3 Vybudovať bezbariérový prístup na priechod pre chodcov	Počet vybudovaných bezbariérových prístupov na priechod pre chodcov.	počet	0	1
2.2.1 Zabezpečiť kvalitnú a dostatočnú školskú infraštruktúru v obci	2.2.1.1 Zrekonštruovať vnútorné a vonkajšie priestory jedálne slúžiacej pre ŠKD	Počet zrekonštruovaných priestorov jedálne slúžiacej pre ŠKD.	počet	0	1
	2.2.1.2 Materiálno - technické dovybavenie MŠ	Počet materiálno - technicky dovybavených objektov MŠ.	počet	0	1
	2.2.1.3 Vybudovať telocvičňu	Počet vybudovaných	počet	0	1

		telocviční.			
2.2.2 Zabezpečiť ponuku neformálneho celoživotného vzdelávania v obci pre rôzne vekové kategórie	2.2.2.1 Vykonať prieskum požiadaviek a tém na neformálne vzdelávanie v obci.	Počet prieskumov požiadaviek a tém na neformálne vzdelávanie v obci.	počet	0	1
	2.2.2.2 Osloviť subjekty v obci (ZŠ) na zabezpečenie neformálneho vzdelávania v obci.	Počet oslovených subjektov v obci (ZŠ) na zabezpečenie neformálneho vzdelávania v obci.	počet	0	1
2.3.1 Zvýšiť záujem a aktívnu participáciu obyvateľov na kultúrno-spoločenskom živote obce.	2.3.1.1 Realizovať inovatívne kultúrno - spoločenské podujatia v obci	Počet inovatívnych kultúrno - spoločenských podujatí v obci.	počet	0	3
	2.3.1.2 Zainteresovať mládež do kultúrno - spoločenských aktivít v obci	Počet kultúrno - spoločenských aktivít v obci za účasti mládeže.	počet	0	3
	2.3.1.3 Zvýšiť záujem obyvateľov i návštevníkov obce o kultúrno - spoločenské podujatia v obci	Počet účastníkov na kultúrno - spoločenských podujatiach obce.	počet	0	100
	2.3.1.4 Zriadiť ochotnícke divadlo a divadelno - dramatický krúžok resp. spolok v obci	Počet zriadených aktivít v oblasti divadelníctva v obci.	počet	0	1
	2.3.1.5 Zriadiť folklórny súbor v obci	Počet novovzniknutých folklórnych súborov v obci.	počet	0	1

2.3.2 Vybudovať vonkajší „kultúrny stánok“ na organizáciu kvalitných kultúrnych podujatí v obci nielen folklórneho charakteru	2.3.2.1 Vybudovať Amfiteáter s dostatočnou kapacitou na organizáciu kvalitných kultúrnych podujatí v obci nielen folklórneho charakteru	Počet novovybudovaných vonkajších kultúrnych stánkov na organizáciu kvalitných kultúrnych podujatí v obci nielen folklórneho charakteru.	počet	0	1
2.3.3 Nadviazať aktívnu cezhraničnú spoluprácu	2.3.3.1 Nadviazať aktívne cezhraničné partnerstvá	Počet partnerských zmlúv so zahraničnými partnermi.	počet	0	1
2.3.4 Zlepšiť prezentáciu a rozvoj kultúrno- historického dedičstva v obci	2.3.4.1 Podporovať a realizovať projekty prezentácie a rozvoja kultúrno - historického dedičstva v obci.	Počet podporených/ zrealizovaných projektov prezentácie a rozvoja kultúrno - historického dedičstva v obci	počet	0	1
2.4.1 Vytvoriť kvalitnú a funkčnú infraštruktúru pre rozvoj a bohatú ponuku športových aktivít	2.4.1.1 Zrekonštruovať futbalové ihrisko	Plocha zrekonštruovaného futbalového ihriska.	m ²	0	200
	2.4.1.2 Vybudovať cykloturistický chodník	Počet vybudovaného cykloturistického chodníka.	m	0	500
2.4.2 Vytvoriť atraktívnu ponuku rôznych športových aktivít pre rôzne cieľové skupiny obyvateľov i návštevníkov obce	2.4.2.1 Zaviesť cyklistické a bežecké disciplíny v obci	Počet každoročne sa opakujúcich cyklistických a bežeckých	počet	0	2

		disciplín/podujatí v obci.			
	2.4.2.2 Zaviesť netradičné športové disciplíny v obci	Počet každoročne sa opakujúcich netradičných športových disciplín/podujatí v obci.	počet	0	1

3. Prioritná oblasť - Environmentálna					
Opatrenie	Projekt/Aktivita	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota r. 2015	Cieľová hodnota r. 2022
3.1.1 Efektívne a ekologicky likvidovať splaškové vody	3.1.1.1 Vybudovať kanalizáciu v celej obci	Počet m vybudovanej kanalizácie.	m	0	1000
		% napojených domácností na verejnú kanalizáciu.	%	0	70
	3.1.1.2 Napojiť kanalizáciu na ČOV	Počet kanalizácií napojených na ČOV.	počet	0	1
	3.1.1.3 Kontrolovať vývoz a likvidáciu splaškových vôd z domácich žúmp	Počet vykonaných a vyhodnotených kontrol vývozu a likvidácie splaškových vôd z domácich žúmp.	počet	0	7
	3.1.1.4 Zabrániť vypúšťaniu splaškových vôd do miestnych tokov	Počet aktivít zamarených na zabránenie	počet	0	1

		vypúšťania splaškových vôd do miestnych tokov.			
3.2.1 Podporovať využívanie nemotorovej ekologickej dopravy v regióne	3.2.1.1 Vybudovať cyklochodník s podpornou infraštruktúrou.	Počet m m vybudovaného cyklochodníka.	m	0	500
		Počet prvkov doplňkovej infraštruktúry k cyklochodníku.	počet	0	10
3.2.2 Osveta a vzdelávať občanov - environmentálna výchova a vykonávať environmentálne aktivity	3.2.2.1 Zabezpečiť osvetu, aby sa neparkovalo na zelených plochách.	Počet informačných, vzdelávacích aktivít za neparkovanie na zelených plochách.	počet	0	1
	3.2.2.2 Zabezpečiť osvetu a vzdelávanie občanov v oblasti znečisťovania ovzdušia.	Počet informačných, vzdelávacích aktivít v oblasti znečisťovania ovzdušia.	počet	0	1
	3.2.2.3 Zabezpečiť výsadbu nových stromov	Počet novovysadených stromov.	počet	0	50
3.3.1 Zabezpečiť minimalizovanie vzniku odpadov a dodržiavanie separovania odpadov v domácnostiach, prevádzkach, verejných priestranstvách a podujatiach na území obce.	3.3.1.1. Osveta a vzdelávanie občanov v oblasti separovania odpadov a minimalizácie vzniku odpadov.	Počet vzdelávacích a informačných aktivít zameraných na separovanie	počet	0	1

		odpadov a minimalizáciu vzniku odpadov.			
3.3.2 Znížiť podiel biologického odpadu v zmesovom odpade.	3.3.2.1 Využívať kompostéry v domácnostiach a obecné kompostovisko.	Počet využívaných domácich kompostérov a obecného kompostoviska.	počet	0	1
3.3.3 Zabrániť tvorbe malých čiernych skládok a znečisťovaniu vodných tokov.	3.3.3.1 Pravidelne odstraňovať malé čierne skládky.	Počet odstránených malých čiernych skládok.	počet	0	1
	3.3.3.2 Osveta medzi obyvateľmi v rámci znečisťovania vodných tokov a tvorbe malých čiernych skládok.	Počet informačných a vzdelávacích aktivít v rámci znečisťovania vodných tokov a tvorbe malých čiernych skládok.	počet	0	1
	3.3.3.3 Pravidelne udržiavať a čistiť vodné toky.	Počet vykonaných prác čistenia a udržiavania vodných tokov.	počet	0	3
3.4.1 Zrekonštruovať a dobudovať miestne komunikácie s chodníkmi.	3.4.1.1 Vybudovať chodník pri hlavnej ceste.	Počet m vybudovaného chodníka pri hlavnej ceste.	m	0	250
	3.4.1.2 Vybudovať chodník smer Trnkov.	Počet m vybudovaného chodníka v smere Trnkov.	m	0	400

	3.4.1.3 Vybudovať chodník smer Šarišská Poruba.	Počet m vybudovaného chodníka v smere Šarišská Poruba.	m	0	400
	3.4.1.4 Rekonštruovať chodník v časti Sklady.	Počet m zrekonštruovanéh o chodníka v časti Sklady.	m	0	500
3.4.2 Zabezpečiť bezpečnú hromadnú dopravu.	3.4.2.1 Vybudovať odstavnú plochu pre autobusy - smer Prešov-Vranov nad Topľou.	Plocha vybudovanej odstavnej plochy pre autobusy.	m ²	0	100
3.4.3 Skvalitniť a dobudovať priechody pre chodcov s osvetlením.	3.4.3.1 Dobudovať priechod pre chodcov na I/18.	Počet dobudovaných priechodov pre chodcov.	počet	0	1
	3.4.3.2 Osvetliť zvyšné 2 priechody pre chodcov.	Počet osvetlených priechodov pre chodcov.	počet	0	2
3.4.4 Rekonštruovať mosty.	3.4.4.1 Rekonštruovať most na Porubskom potoku na obecnej komunikácii.	Počet zrekonštruovanýc h mostov.	počet	0	1
3.5.1 Rekonštruovať, modernizovať a dobudovať občiansku infraštruktúru (bezpečnosť, informovanosť)	3.5.1.1 Modernizovať a zrekonštruovať verejné osvetlenie.	Počet svetidiel modernizovaného a zrekonštruovanéh o verejného osvetlenia.	počet	0	130
	3.5.1.2 Zrekonštruovať a modernizovať verejný rozhlas.	Počet hlásičov zrekonštruovanéh o a modernizovaného miestneho	počet	0	60

		rozhlasu.			
	3.5.1.3 Zabezpečiť monitorovanie celej obce kamerovým systémom.	Počet osadených kamier monitorovacieho kamerového systému obce.	počet	0	6
3.6.1 Rozšírenie kapacít MŠ	3.6.1.1 Prístavba a nadstavba MŠ Lada 97.	Počet novovzniknutých tried MŠ.	počet	0	1
3.6.2 Rekonštrukcia a zateplenie obecných budov.	3.6.2.1 Rekonštrukcia a zateplenie Domu nádeje.	Počet zrekonštruovaných a zateplených Domov nádeje.	počet	0	1
	3.6.2.2 Rekonštrukcia a zateplenie časti OcÚ a budovy KD.	Počet zrekonštruovaných a zateplených častí OcÚ a budovy KD.	počet	0	2
	3.6.2.3 Rekonštrukcia a zateplenie ZŠ.	Počet zrekonštruovaných a zateplených ZŠ.	počet	0	1
3.7.1 Zabezpečiť občianske značenie v obci.	3.7.1.1 Zabezpečiť značenie miestnych komunikácií.	Počet umiestneného značenia miestnych komunikácií.	počet	0	15
	3.7.1.2 Zabezpečiť značenie ulíc, umiestnenia inštitúcií, budov.	Počet aktivít zabezpečenia značenia ulíc, inštitúcií a budov.	počet	0	1

Zdroj: vlastné spracovanie

4 Realizačná časť

Realizačná časť obsahuje postup inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO Lada 2015-2022, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PRO formou akčných plánov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRM

Realizácia Programu rozvoja obce bude pozostávať z vykonávania navrhnutých aktivít. Zoznam kľúčových aktivít bude uvedený v akčnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať. Medzi hlavné úlohy manažmentu obce bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja obce a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov.

4.2 Komunikačná stratégia

Verejnosť bude o realizácii PRM pravidelne informovaná prostredníctvom web stránky obce a informačnej tabule.

4.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PRM. Obec Lada bude postupovať podľa Plánu monitorovania a hodnotenia PRM Lada 2015-2022.

Výstupom procesu bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci Obecného zastupiteľstva v Lade, vedúci pracovníci Obecného úradu Lada a verejnosť.

V procese realizácie PRO bude pôsobiť pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie. Jej členmi budú pracovníci OcÚ s členovia OcZ a predstavitelia ďalších partnerských subjektov. Stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PRO Lada sa uskutoční raz ročne v prvom polroku.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii čiastkových aktivít, projektov a opatrení. Súčasťou monitorovania je aj zber merateľných ukazovateľov. Monitorovanie slúži ako podklad pre hodnotenie PRM.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie. Hodnotenie je podkladom na aktualizáciu dokumentu PRO vzhľadom na prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PRO sa uskutoční na začiatku spracovania (ex-ante), uprostred obdobia realizácie (mid-term) a po skončení platnosti dokumentu (ex-post). Mimoriadne hodnotenie PRM je možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov, a to najmä v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov identifikovaných v monitorovacej správe za predchádzajúci rok.

Obec Lada je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinné každoročne do 31. mája zaslať vyššiemu územnému celku správu o plnení programu rozvoja obce.

4.4 Akčný plán

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky, vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov.

Akčný plán obce je zoradený podľa oblastí, opatrení až aktivít. Ku každej aktivite je priradený garant, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít. Odborný garant je zodpovedný za:

- začlenenie finančných požiadaviek na realizáciu aktivít do rozpočtu obce,
- komunikáciu s externými partnermi pri realizácii aktivít,
- realizáciu aktivít v kompetencii samosprávy,
- zabezpečenie podkladov pre monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu PRO.

V akčnom pláne sú zaznamenané aktivity investičného a rozvojového charakteru, ktoré boli realizované v danom roku (skutočnosť) a ktoré je potrebné realizovať v budúcom období (plán).

Verejné pripomienkovanie a aktualizácia akčného plánu sa uskutoční raz ročne v 2. polroku, v čase prípravy rozpočtu obce na ďalšie obdobie. Pri aktualizácii akčného plánu budú zohľadnené pripomienky komisií OcZ, odbornej a širokej verejnosti, tiež skutočnosti vyplývajúce z čiastkových strategických dokumentov obce.

Akčný plán na obdobie 2015 - 2017 je uvedený v prílohe č. 4.

5 Finančná časť

Finančná časť dokumentu obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít PRO Lada 2015-2022, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PRO.

5.1 Indikatívny finančný plán a model viaczdrojového financovania

Indikatívny rozpočet je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas doby platnosti PRO. Formulár č. F 2 - Finančný rámec pre realizáciu PRO obce Lada je samostatnou prílohou dokumentu. Zároveň obsahuje aj model viac zdrojového financovania s prehľadom zapojenia sociálno-ekonomických partnerov v území do realizácie PRO.

Záver

Schválenie PRO Lada	
Dokument	Názov: Program rozvoja obce Lada na r. 2015 - 2022 Štruktúra 1 Analytická časť Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie. 2 Strategická časť Strategická časť dokumentu obsahuje stratégiu obce Lada, určuje hlavné ciele a priority rozvoja územia. 3 Programová časť Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRO Lada 2015-2022, ktoré sú priradené k jednotlivým oblastiam a cieľom. Súčasťou programovej časti je súbor merateľných ukazovateľov. 4 Realizačná časť Realizačná časť obsahuje postup inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO Lada 2015-2022, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PRO formou akčných plánov. 5 Finančná časť Finančná časť dokumentu obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít PRO Lada 2015-2022, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PRO.
Spracovanie	Forma spracovania PRO bol spracovaný pracovníkmi samosprávy obce Lada a externým spracovateľom. Externá odborná firma zodpovedala za metodické vedenie, implementáciu a zostavenie finálneho dokumentu, pričom využívala výstupy pracovných skupín zriadených obcou za účelom spracovania dokumentu. Obdobie spracovania Február - Október 2015 Riadiaci tím tvorili Koordinátor riadiaceho tímu a 2 členovia riadiaceho tímu a metodik, ktorí sa stretávali priebežne. V procese tvorby pracovala pracovná skupina. Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou Uskutočnil sa prieskum verejnej mienky formou dotazníka, zozbieraných a vyhodnotených bolo 126 dotazníkov. Verejnosť bola pravidelne informovaná o aktivitách v rámci tvorby PRO formou oznamov na web stránke obce a informačnej tabuli obce. Náklady na spracovanie Na základe zmluvy o dielo na spracovanie Programu rozvoja obce Lada na roky 2015-2022 boli náklady na externé spracovanie 645,00 €.
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada) Dokument bol prerokovaný v samospráve a uznesením č. 122 /2015 zo dňa 9.12.2015 Obecné zastupiteľstvo schválilo program rozvoja obce Lada na roky 2015-2022.

	Posudzovanie SEA Okresný úrad Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie rozhodol, že strategický dokument sa nebude posudzovať podľa zákona EIA/SEA.
Schválenie	Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Lada na roky 2015 - 2022.

Prílohy

Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov spracovania PRO

Zoznam členov pracovných skupín	
Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení
Koordinátor	Starosta obce Lada Ing. Milan Hudák
Člen riadiaceho tímu	Zástupca starostu obce Mgr. Miroslav Verčimák - Predseda Komisia výstavby a životného prostredia pri OcÚ
Člen riadiaceho tímu	Ľubica Hudáková, pracovníčka OcÚ
Metodik, člen riadiaceho tímu	Spracovateľka Ing. Zuzana Zemčáková
Organizácia, inštitúcia	Funkcia
Interní odborníci, kontakt	
Mária Dzurjová	Kontrolór obce
Janka Krupová	Predseda Komisia pre kultúru a školstvo pri OcÚ
Bc. Danko Vojtová	Predseda Komisia finančná a správy obecného majetku pri OcÚ, člen Komisia na ochranu verejného poriadku pri OcÚ
Ján Holod'ák	Predseda Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov pri OcÚ
Jozef Slávik	Predseda Komisia pre šport a mládež pri OcÚ
František Vavrek	Predseda Komisia sociálna pri OcÚ
Ing. Miloslava Pankuchová	Predseda Komisia na ochranu verejného poriadku pri OcÚ, Člen Komisia finančná a správy obecného majetku pri OcÚ

Príloha č. 2 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov, informačných zdrojov použitých v PRO

1. Stratégia Európa 2020
2. Metodika na vypracovanie PRO
3. Územný plán obce Lada
4. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011
5. Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020
6. Interreg V-A PL - SK 2014-2020
7. Operačný program Kvalita životného prostredia 2014-2020
8. Operačný program Ľudské zdroje 2014-2020
9. Operačný program Výskum a inovácie 2014-2020
10. Operačný program Efektívna verejná správa 2014-2020
11. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lada
12. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015
13. Program odpadového hospodárstva obce Lada na roky 2011-2015
14. Komunitný plán sociálnych služieb obce Lada na roky 2015-2020

15. Strategický plán rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy v PSK
16. Štatistický úrad SR databáza DATAcube
17. Register neziskových organizácií, MV SR
18. Evidencia občianskych združení, MV SR
19. www.euroekonom.sk, www.euractiv.sk
20. www.shmu.sk
21. www.census2011.statistics.sk
22. www.po-kraj.sk
23. <http://www.urad-online.sk/>

Príloha č. 3 Zoznam skratiek použitých v PRO

APTP	Aktívna politika trhu práce
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistička odpadových vôd
ČR	Česká republika
ČŠ	Členské štáty
DNUoZ	Dlhodobo nezamestnaní uchádzači o zamestnanie
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická osoba
HM	Hrobové miesta
IBV	Individuálna bytová výstavba
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
KO	Komunálny odpad
MDD	Medzinárodný deň detí
MRK	Marginalizovaná rómska komunita
MŠ	Materská škola
MŠ SR	Ministerstvo školstva SR
MŠ VVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a školstva SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZ	Malé znečistenie
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
NN	Nízke napätie
NPR	Národný program reforiem
NRSR	Národná rada Slovenskej republiky
OcÚ	Obecný úrad
OP	Operačný program
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	Právnická osoba
PRO	Program rozvoja obce
RIUS	Regionálna integrovaná územná stratégia
SAD	Slovenská autobusová doprava
SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
SK	Prešovský samosprávny kraj
SODB	Sčítanie obyvateľov, domácností a bytov

SOMS	Spolok obcí mikroregiónu Stráže
SR	Slovenská republika
ŠJ	Školská jedáleň
ŠKD	Školský klub detí
TI	Technická infraštruktúra
TSP	Terénna sociálna práca
UoZ	Uchádzači o zamestnanie
ÚPN	Územný plán
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VKK	Veľkokapacitný kontajner
VN	Vysoké napätie
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZKO	Zmesový komunálny odpad
ZŠ	Základná škola

Príloha č. 4 Akčný plán

Príloha č. 5 Dotazník a vyhodnotenie

DOTAZNÍK PRE OBČANOV OBCE LADA

Vážení občania,

obraciame sa na Vás s prosbou o spoluprácu pri tvorbe **Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lada na roky 2015 – 2022**, ktorý sa zameriava najmä na ochranu životného prostredia, rozvoj občianskej vybavenosti, technickej infraštruktúry, zvýšenie zamestnanosti, rozvoj cestovného ruchu, služieb a podnikania, rozvoj vzdelávania kultúry a športu a celkový hospodársky a sociálny rozvoj obce. K tomu je potrebné zodpovedať krátky dotazník, ktorého cieľom je zmapovať potreby a predstavy občanov, neziskových organizácií i podnikateľov v obci.

Veríme, že každý komu záleží na rozvoji obce, sa zapojí do vyplnenia tohto dotazníka a bude sa tak spolupodieľať na vytvorení spoločného dokumentu. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lada na roky 2015-2022 by mal Vaše predstavy a potreby o rozvoji obce zdokumentovať a následne by ich mala obec za finančnej pomoci EÚ a iných zdrojov v čo najväčšej miere pretaviť do roku 2022 do reality. Tento plán je základným dokumentom pre rozvoj obce.

Dotazník je anonymný a bude vyhodnotený externou spoločnosťou.

Odpovedzte, prosím, na nasledujúce otázky:

Respondent je:

☐ Muž

☐ Žena

Veková kategória:

☐ Do 18 rokov

☐ 19-35 rokov

☐ 36-50 rokov

☐ 51-65 rokov

☐ 66 a viac rokov

Váš zamestnanecký pomer:

☐ Zamestnanec

☐ Podnikateľ/ka

☐ Dôchodca

☐ Nezamestnaný

☐ Študent/ka

☐ V domácnosti

A) ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

A1 Životné prostredie

1. Čo považujete za najväčší problém v oblasti životného prostredia vo vašej obci?

☐ Narastajúca zaťaženosť obce hromadnou, individuálnou i prepravnou dopravou.

☐ Nedostatočný počet smetných košov v obci

☐ Opakujúce sa začínajúce malé čierne skládky

☐ Nevybudovaná verejná kanalizácia a ČOV resp. Pretrvávajúce znečisťovanie vody a pôdy splaškovými vodami z domácností

☐ Systém separovaného zberu

☐ iné.....

Prečo?.....

2. Považujete spôsob nakladanie s komunálnym odpadom v obci za vhodný? (separácia odpadu, vývoz odpadu, kompostovanie atď.)

☐ áno

☐ nie, prečo?.....

A2 Technická infraštruktúra

3. Ste spokojný s kvalitou/ technickým stavom:

miestnych komunikácií ☐ áno ☐ nie, prečo?

chodníkov ☐ áno ☐ nie, prečo?.....

údržbou ulíc a chodníkov ☐ áno ☐ nie, prečo?.....

verejných budov – OcÚ ☐ áno ☐ nie, prečo?.....

KD ☐ áno ☐ nie, prečo?.....

Dom nádeje/ smútku ☐ áno ☐ nie, prečo?.....

4. Čo Vám najviac chýba v infraštruktúre obce?

☐ verejná kanalizácia

☐ miestne komunikácie, chodníky, lávky, mostykde?.....

☐ označovanie ulíc a verejných priestranstiev

☐ obecná budova.....aká?.....

☐ protipovodňové opatrenia na vodných tokoch..... upresni.....

☐ infraštruktúra pre turistov a cykloturistov.....upresni.....

☐ voľnočasové a oddychové zóny.....upresni.....

5. Ste spokojný so službami dostupnými v obci:

- materská škola ☐ áno ☐ nie, prečo?
- základná škola ☐ áno ☐ nie, prečo?
- obchodná sieť ☐ áno ☐ nie, prečo?
- iné, uveďte..... ☐ áno ☐ nie, prečo?

B) EKONOMICKÁ OBLASŤ

B1 Ekonomika

6. Čo by podľa Vás zlepšilo podnikanie a zamestnanosť v obci?

- ☐ trhovisko – napr. na predaj z dvora, farmárske produkty
- ☐ obecný podnik.....aký.....
- ☐ iné, uveďte.....

B2 Cestovný ruch

7. Čo by podľa Vás pomohlo rozvoju cestovného ruchu v obci?

- ☐ ubytovacie zariadenie v obci
- ☐ infraštruktúra a propagácia obce pre turistov a cykloturistov
- ☐ širšia ponuka kultúrno-spoločenských podujatí pre rôzne cieľové skupiny
- ☐ agroturizmus
- ☐ ponuka tradičných umení a remesiel
- ☐ iné, uveďte.....

B3 Pôdohospodárstvo

8. Nakupujete domáce produkty od miestnych pestovateľov/chovateľov, príp. mali by ste záujem o takéto tovar?

- ☐ áno, nakupujem
- ☐ nie, nenakupujem, ale mám záujem
- ☐ nie, nenakupujem, nemám záujem

9. Patrite medzi domácich pestovateľov/chovateľov a mali by ste záujem o podporu predaja Vašich produktov? O aké produkty ide?

- ☐ pestovateľ.....
- ☐ chovateľ.....
- ☐ mám záujem ☐ nemám záujem ☐ nie som predajca

C) SOCIÁLNA OBLASŤ

C1 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

10. Ktoré sociálne služby na území obce (v zmysle z.448/2008) Vám najviac chýbajú?

- ☐ sociálna služba na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre
- ☐ sociálna služba v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- ☐ sociálna služba v zariadení pre seniorov,
- ☐ sociálna služba v zariadení opatrovateľskej služby
- ☐ sociálna služba v dennom stacionári
- ☐ opatrovateľská služba
- ☐ prepravná služba
- ☐ odľahčovacia služba
- ☐ iné, uveďte.....

11. Ktoré podporné články rozvoja sociálnej oblasti života obce Vám najviac chýbajú?

- ☐ sociálny / obecný podnik
- ☐ materské centrum
- ☐ dobrovoľníctvo
- ☐ iné, uveďte.....

C2 Školstvo a vzdelávanie

12. Chýba Vám mimoškolská ponuka umeleckých a športových aktivít?

- ☐ nie ☐ áno, aká?

C3 Kultúra, kultúrne dedičstvo a spoločenský život , C4 Šport

13. Ktorých aktivít sa vo vašej obci koná málo a prijali by ste, aby sa konali častejšie. Vpíšte svoje návrhy podujatí alebo aktivít.

- ☐ kultúrne akcie (akého charakteru?).....
- ☐ športové akcie a podujatia (akého charakteru?)
- ☐ spoločenské podujatia (plesy, zábavy, diskotéky?).....
- ☐ vzdelávacie akcie (besedy, prednášky, kurzy napr. počítačové, cudzojazyčné)
- ☐ voľnočasové aktivity a záujmové krúžky (tance, remeslá, hudobné nástroje a pod.)
- ☐ Vlastné športovanie (fitness centrum, joga, či iné športy resp. krúžky?)
- ☐ iné

14. Ste spokojný s ponukou a stavom športovísk v obci?

- ☐ áno ☐ nie, prečo?

Záver

15. Čo ďalšie Vám vadí alebo chýba na kvalite života v obci?

.....

16. Uveďte, prosím, Vaše konkrétne návrhy – čo by malo byť v ktorej lokalite:

- ☐ vybudované.....
- ☐ rekonštruované.....
- ☐ opravené.....
- ☐ odstránené.....

17. Miesto pre vaše pripomienky a návrhy:

.....

Ďakujeme Vám za čas, ktorý ste strávili vyplnením tohto dotazníka. Svojimi názormi a nápadmi ste pomohli k lepšiemu spoznaniu situácie v obci a jej perspektívy z pohľadu Vás, občanov – ľudí, ktorí tu žijú, vytvárajú hodnoty a majú záujem o rozvoj obce.

Vyhodnotenie dotazníkov je v samostatnom súbore.